

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Alegerile din Austria.

Viena, 14 Iunie n.

Ziua de Marți a fost o zi de deosebită însemnătate pentru partidul creștin-social din Viena. Ziua aceasta, în care au avut loc alegerile generale pentru Reichsrathul austriac, a dovedit că prin moartea lui Lueger acest partid a pierdut mai mult decât un șef de partid: A pierdut pe omul care prin personalitatea sa puternică și integritatea sa morală și politică a știut să dea partidului caracterul unității și a știut să salveze solidaritatea între elementele eterogene cari compuneau partidul creștin-social.

E adevărat că la alegerile de Marți acest partid a suferit mai mult o înfrângere morală. Și până acum a cucerit 64 de mandate, iar la balotagii — mai ales în urma pactului încheiat cu liberalii germani — își va recâștiga numărul de mandate ce-l avusese în Reichsrathul dizolvat. Faptul, însă, că în Viena, unde pe vremea lui Lueger acest partid era atotputernic, dintre 20 de mandate câte posedaseră, creștin-socialii n'au reușit să învingă la alegerile generale decât în două cercuri și că toți fruntașii partidului vor avea să mai reia lupta electorală în balotagii, — constituie o înfrângere morală care în consecințele ei nu e mai puțin dezastruoasă decât o înfrângere reală.

Căci nu numărul mandatelor e hotărâtor în luptele politice, ci e hotărâtoare încrederea sau neîncrederea ce-o manifestă, prin voturile lor, masele alegătorilor

în conducătorii lor politici. Și nu se poate tăinui că în sânul partizanilor acestui partid s'au produs schimbări mari. Numai în Viena, numărul voturilor primite de candidații creștin-sociali a scăzut cu aproape 40,000 deși — în urma înmulțirii numărului alegătorilor dela ultimile alegeri din 1907 — numărul voturilor ar fi trebuit să crească, dacă partidul și-ar fi știut menține prestigiul din trecut.

Astfel, alegerile de Marți, cu pierderea unui însemnat număr de voturi și cu nereușita, la alegerile generale, a șefilor partidului sunt cele dintâi semne ale unei nemulțumiri generale în conducătorii partidului.

Căci ce altă explicație am putea găsi pentru faptul că nice unul dintre șefii acreditați n'a putut întruni majoritatea absolută a voturilor? Nici principele *Liechtenstein*, nici ministrul *Weisskirchner*, nici fostul ministru *Gessmann* și nici chiar primarul capitalei *Neumayer*, cari la alegerile trecute toți întruniseră majorități zdrobitoare.

În luptele politice trebuie să profiți de slăbiciunile adversarilor. Trebuie să profiți de generozitatea, de inerția saupilda lor. Și partidul creștin-social n'a făcut nimic din toate aceste. S'a întemeiat numai pe numele neperitor al marelui Lueger și n'a profitat din experiențele celorlalte partide. Inerția partidului liberal, de odinioară care a dispărut în urma îngrădirii sale în cadrele unui partid guvernamental — nu i-a servit ca îndemn spre muncă, cum nu

i-a servit ca îndemn nici activitatea de organizare a partidului social-democrat care an de an își sporește numărul credincioșilor săi. Și nu a profitat nici de generozitatea guvernului, pentru a-și câștiga simpatii generale prin realizarea unor reforme mari și salutare, cerute de interesele obștești ale țării.

Îndată după moartea lui Lueger s'a putut convinge oricine, cât de puțin înseamnă în viața unui partid o autoritate pur academică. S'au pornit lupte interne de o extremă violență pentru moștenirea politică a lui Lueger și toți cei ce se învrăjbeau pentru șefia partidului credeau că deodată cu această șefie vor câștiga și omnipotența lui Lueger, uitând că nu șefia i-a dat lui Lueger importanța extraordinară de care s'a bucurat întotdeauna, ci el a împrumutat șefiei putere și importanță.

Nemulțumirea generală față de noul conducător al partidului, fostul ministru *Gessmann*, a găsit expresie și în organul creștin-social „*Deutsches Volksblatt*”, care se poate mândri de a fi contribuit în mai mare măsură decât toate organele conducătoare ale partidului la întărirea și ridicarea partidului.

Glasul sincer al acestui organ fruntaș cu merite indiscutabile, care cerea o primenire a conducerii și introducerea de elemente nouă de muncă în cadrele oficiale, a fost primit din partea noului organ oficios al partidului. „*Reichspost*”, cu atacuri violente la adresa vechiului organ și

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Desvoltarea artelor.

Frumosul în natură.

De A. D. Xenopol.

(Sfârșit).

Renașterea dădu pe tărîmul artistic zbor mai ales picturii, pe când sculptura și arhitectura cu toate capodoperile pe care le ilustrează rămâne fără îndoială pe al doilea plan, sculptura din cauză că e mult mai puțin tratată și se rezumă aproape numai în creațiunile — ce e drept aproape fără scamă — ale lui *Michel Angelo*; căci celelalte producțiuni precum sunt acele ale lui *Ghiberti* fiind *reliefuri* sunt sculpturi cu tendințe picturale, care au fonduri de *Fabron*, perspective, și se deosebesc de tablourile propriu zise numai prin faptul că în loc de colorii întrebunțează săpătura. Sculptura deci nu este în gustul timpului și de aceea și producțiunea ei este mărginită, pe ceea pitorii înfățișează o bogăție de nume mari și de opere neperitoare care te lasă în urmă. Arhitectura nu este inferioară picturii în măreție și mulțimea lucrărilor, dar inferioritatea ei se vede din aceea că ea nu este decât reproducerea formelor arhitecturii antice, cu coloanele, bolțile și pizele vechi combinate numai așa ca să se potrivească cu cerințele clădirilor moderne.

Și pictura împrumută dela antichitate formele exterioare ale frumosului. Când ea părăsește idealul creștin al chipurilor urite, se reîn-

toarece la acel antic al zeilor și oamenilor lumii vechi. Dar numai tendința după chipurile frumoase este împrumutată dela arta antică. De altfel tipurile de frumusețe sunt folosite după subiecțiile de reprezentat. Așa nici madonele lui *Rafael*, ale lui *Corregio* sau ale lui *Murillo* nu mai sunt figuri antice și dacă ele intrupează tot un ideal frumos nu mai este acel al timpurilor greco-romane. Nici *Madona* sixină, nici cea a lui *Murillo*, nici cele mai multe din tipurile lui *Tiziano* cum e *Flora* sau *La bella de Tiziano* nu mai sunt tipuri antice și dacă se întâlnesc în creațiunile marelui pictor italian și de aceste din urmă, cauza e că ele o păstrau chiar în trăsăturile bărbaților și femeilor ce înconjurau pe veștii maestrii, cărora aceste tipuri slujeau de modele pentru tablourile lor. E drept că la începutul Renașterii se observă o apropiere mult mai mare de tipul antic decât mai târziu, aceasta din pricină că mișcarea de înviere a frumosului în artă a pornit întâi din imitarea chipurilor artei celei vechi.

Și totuși arta Renașterii păstrează una din inspirarea antică creștină, anume înflăcărea religioasă care luminează figurile, menumăratele tablouri religioase ale artei aceluia timp. Este cunoscut că cele mai multe din inspirările pictorilor italieni (și multor chiar din *Flandra*) sunt de caracter religios. Numărul pânzelor și al frescelor cu acest caracter este nesfârșit și ceea ce este cam obositor când vizitezi muzeele italiene (fără a vorbi de biserice) este uniformitatea caracterului picturii. Unde te întorci pe care pictură îți arunci ochii, tot figuri de sfinți și subiecte religioase. În muzeele celorlalte orașe mari europene, vezi o variație plăcută, amintește ope-

rile maestrilor italieni, mai ales cele religioase, ca de acele ale celor normanzi olandezi, spanioli, ca și întreaga pictură istorică, peisagiul, portretul, pe când în pictura italiană asemenea subiecte alcătuiesc numai o rară excepțiune, și apoi pânzele cele mai frumoase de acest fel al unui *Raphael*, *Titizan*, *Corregio*, *Veronese*, au ieșit din Italia pentru a îmbogăți colecțiile străine, pe când Italia a păstrat cu sfințenie toate reprezentările numelor religioase datorite penelului pictorilor ei. Pictura renașterii italiene este mai ales religioasă hultuind însă simțământul adânc al înflăcăării sufletului, nu mai mult prin formele trupești urite și sfrijite ale artei creștine, ci prin acele pline, frumoase și încântătoare ale idealului antic, fie imitat direct după modelările statuelor vechi, fie după chipurile reale frumoase cătră care mișcarea minții redeschidea ochii.

Dela Renaștere încoace arta se emancipează tot mai mult de religie, nu numai ca formă exterioară cum o făcuse arta aceluia timp, ci și ca fond de inspirație. Subiectele însă tot mai mult din domeniul religiei creștine se întind asupra altor concepțiuni cu caracter din ce în ce mai lumesc. Pictura istorică, jaurul, peisagiul, portretul, pictura simbolică, se întind tot mai mult. Cu cât timpul înaintează, cu atât se restrânge câmpul picturii religioase și dacă în timpurile noastre se mai produc din când în când însemnate concepțiuni artistice inspirate din amintiri religioase (*Hristos* înaintea lui *Pilatus* de *Munkácsy*) ele interesează mai mult prin partea lor omenească și nu mai caută să întărească și să înalțe simțământul religios. Astăzi se poate zice că pictura și sculptura religioasă a pierit cu desăvârșire și

a susținătorilor lui. Și în numele „solidarității”, noul organ a provocat o inversunată luptă între frați, ale cărei urmări ni le semnaleză alegerile de Marți.

Vechiul organ a cerut muncă stăruitoare și a fost timbrat trădător al intereselor partidului; a cerut desinteresare din partea conducătorilor și a fost excomunicat și boicotat.

Mai curînd decât s'ar fi așteptat, însă, evenimentele au dat dreptate vechiului organ. Alegerile de Marți au dovedit că o personalitate puternică nu poate fi înlocuită prin un șef nominal, ci numai prin muncă de organizare conștientă.

Partidul oficial creștin-social, pentru a-și ascunde slăbiciunea, a trebuit să profite de bunăvoința guvernului care a mijlocit un pact între șefii liberalilor germani în scopul de a le asigura ajutorul reciproc la balotagii.

Dar pacturile sînt vremelnice și se respectă, uneori, iar alte ori nu se respectă. În nici un caz nu poate să înlocuiască, însă, forța internă a partidului care rezidă în o organizare temeinică, în frunte cu șefi dezinteresați și doritori de muncă.

Logodna viitorului moștenitor de tron.

Arhiducele Carol Francisc Iosif, viitorul moștenitor al tronului habsburgic, despre a cărui căsătorie cu principesa Elisabeta a României în vremile din urmă au circulat zvonuri categorice, s'a logodit, în castelul dela Pianore, cu principesa Maria Zita, fiica principelui de Parma.

Arhiducele Carol Francisc Iosif este fiul repauzatului arhiduce Otto și s'a născut în anul 1881. Mireasa sa e în vîrstă de 20 de ani. Căsătoria va avea loc la toamnă.

chiar arhitectura numai arare ori mai înaltă momente într-o prăznuirea ființei supreme. La 1856 s'a ridicat în Viena frumoasa biserică în stil Grotic spre amintirea încercării de asasinat din 1853 asupra actualului împărat Francisc Iosif. Alt monument religios — de această însemnătate nu cunoaștem, și dacă se vor mai înălța biserici ele se fac în regiunile în care credința mai viază, precum în Rusia sau în părțile câmpului în țările apusului. În ori ce caz pe când mai înainte toată greutatea arhitecturii cădea în construcțiile religioase, astăzi acestea nu mai alcătuiesc decât o rară excepție. Arta deci s'a laicizat pe deplin și este consacrată astăzi a înfrumuseța viața omenească, și nu mai mult închipuirile supranaturale.

Să tragem concluzia din aceste cercetări: arta la începutul dezvoltării ei, era în slujba religiei. Însă religia pe cum știm fiind numai o zeificare a puterilor naturii, arta n'a fost nevoită a se îndepărta de natură, pentru a turna formele ei creatoare. Arta deci imitând natura în toate plăsmuirile ei, putea fi frumoasă. Cu supraviețuirea la stăpînirea minților, a religiilor monoteiste, ale creștinismului și islamismului din care acest din urmă împiedeca cu totul producerea artelor plastice, iar cel dintâi, le îsgonea din sfera frumosului, arta suferă o desbinare. În arhitectură și muzică se merge mai departe cu mîndrele plăsmuiri, iar pictura și sculptura încetă cu totul sau se due pe calea dezvoltării către caricaturile timpurilor primitive.

Renașterea sfîrmă înspre țările creștine lanțurile puse de concepția antichității în idealul artelor plastice, și se întoarce la frumos, păstrînd însă ca fond tot eugetarea creștină. Timpurile mai noi emancipează arta cu totul de stăpînirea religiunii sub care stătuse direct sau indirect dela originea ei.

Alegeri nouă în Ungaria? La ședința de ieri a comisiei pentru legile militare, în care se discută — în mod prealabil — proiectele de lege despre reformele militare prezentate Camerei deputaților, a luat parte și ministrul-președintele contele Khuen-Héderváry pentru a ruga membri comisiei să voteze cât mai în grabă proiectele militare, ca să poată fi luate în discuție de Cameră.

Ministrul-președinte a profitat de acest prilej pentru a adresa opoziției amenințarea unor alegeri nouă. A spus anume că în caz când opoziția își va executa hotărârea de-a obstrua proiectele militare — guvernul va apela din nou la națiune.

Pact între partidele din Austria. Alegerile din Austria cari s'au terminat cu însemnate pierderi ale partidului creștin-social, cel mai puternic sprijin al guvernului, l-au îndemnat pe ministrul președinte baronul Bienert să intermedieze între partidul creștin-social și liberalii germani o înțelegere în ce privește balotagiile.

Eri după amiază, a avut loc la baronul Bienert o conferință a șefilor acestor două partide, în care aceștia au convenit ca la balotagii ambele partide să-și dea sprijin reciproc împotriva candidaților social-democrați. Partidul creștin-social își va putea recăștiga astfel numărul mandatelor din trecut, iar liberalii germani vor eși din campania electorală cu un spor de câteva mandate.

Rezultatul definitiv al alegerilor de Marți este: au fost aleși 246 deputați. În 179 cercuri va fi balotaj.

Dintre deputații aleși sunt: 64 creștini-sociali, 43 social-democrați, 44 liberali germani, 34 Cehi, 12 Poloni, 5 Ruteni (Bucovina), 25 Slavi (Croatii), 10 Italieni, 6 Români (între ei 1 socialist), 1 pan-german, 1 Sionist, 2 înafară de partide.

† Aurel Bratu.

S'a dus și Aurel Bratu, omulețul cu fruntea lată, cu ochii deosebit de vii și cu sufletul purura aprins pentru adevăr și pentru știință! Elevul lui Pitagora, profesorul de matematică, care se frământa și cu probleme filosofice ca și învățătorul său, s'a dus din această lume a contrastelor în cea împărăție a armoniei, pe care aici zadarnic a căutat-o.

Parecă și acum îi simt săgetătura ochilor și vibrarea glasului de acum abia patru săptămâni. Era după o oră pe care o ținuse elevilor săi pedagogi, oră înflăcărată, în care mintea lui mersese cu un pas mai departe decât trebuia. Simția trebuința de a-și descărca sufletul și căuta pe un prieten să-i comunice marile descoperiri pe cari se făcuse stăpîn mai adineaori. Să-ți pară rău că n'ai fost azi la cursul meu; a fost ceva extraordinar — îmi zicea, cu o strălucire puternică în ochi, căutând inzadar să-mi spună, ce a fost în adevăr extraordinarul care-l pasiona și muncia. Îl întreb: ce a fost? dar nu-mi poate spune decât cuvintele: las că-ți spun Marția viitoare. Mă așez la locul meu la masă, și când mă așteptam mai puțin, iată-l că se strecoară lângă mine, și-mi întinde un petec de hîrtie pe care sta scris: „Sărbătoarea muncii în Univers”. — Vezi, despre asta li-am vorbit băieților, — îmi zise cu un tremur și cu o patimă în glas. M'a cuprins o mirare, căci nu puteam înțelege momentan legătura ce poate fi între o oră de matematică și între ciudata sărbătoare a muncii în Univers. Mai întâi mi-a zburat gândul la Pitagora, al cărui modest ucenic era, și care prin cercetările sale ajunsese să stabilească teoria armoniei în univers — apoi Carlyle a cărui cărticică „Muncă, Sinceritate, Tăcere” știm că tocmai îl preocupă în vederea unei lucrări „Despre Muncă”, pe care o pregătia pe seama anuarului seminarului. Și mă gândeam: o fi făcut vre-o legătură între „armo-

nia din univers” alui Pitagora și între „munca” lui Carlyle. Gîndurile acestea mi-le curmă venirea în sala profesorală a unui elev din clasa în care tocmai ținuse curs Bratu. Elevul venia cu o întrebare. În mîna ținea un fir de lăcrămioare, „L-ai văzut pe băiatul acesta?” — mă întrebă după ieșirea lui din sală. Ai văzut ce avea în mîna? „O lăcrămioară” — răspund eu, — și numai în momentul acesta bag de seamă că în mîna Bratu avea un buchet întreg de astfel de flori. I le-o fi adus vre-un elev, gândeam eu, dar el îmi rupe firul acestor gînduri, cu vorbele: „eu i-am dat floarea! Am dat fiecărui elev câte o astfel de floare. La privirea mea întrebătoare, el răspunde: „Vezi, te miri ce legătură e între această floare și între matematică. Vezi, asta-i! Am dat fiecărui elev câte un fir de lăcrămioară spunându-le așa: În viața voastră cu toții veți avea să munciți, căci numai munca vă poate înfrăți cu oamenii și cu Dumnezeu. Uneori poate veți ajunge în situații grele, când veți fi ispitiți să vă luați refugiul la minciună și la înșelăciune. În astfel de momente să vă aduceți aminte de floarea aceasta albă și curată și vă puneți întrebarea: e sufletul meu așa de curat ca patalele acestei flori și e inima mea un potir al nevinovăției, cum e potirul acestei flori? Când vă veți întreba astfel conștiința, nu veți mai putea minți; sufletul vostru va rămânea candid cum a fost înainte”. — Mă uitam lung și mirat la prietenul Aurică și nu știam cum să interpretez cuvintele acestea minunate. Mă străbătu deodată ca un fulger și mintea mea aleargă la Lombroso, care a demonstrat căt de mică e distanța dela geniu la nebunie. Nu știam ce e în cazul de față. Vorbele cari au urmat, m'au lămurit.

— Știi cum am ajuns să le dau flori și să le spun vorbele acestea? M'a mințit un elev, și aceasta mi-a dat ocazia să-i examinezi conștiința și să-l faci să recunoască însuși că m'a mințit.

— Cum l-ai prins cu minciuna, îl întreprup eu.

— I-am măsurat conștiința! Cum anume? îl întreb: Cu aparatul meu de fizică. Să vii la mine în laborator, să-ți măsur conștiința! Dar să știi că dacă vei fi mințit vre-odată în viață, alina desvălește tot — tot...

Între aceea sună clopotul în semn de începere cursurilor și prietenul Aurel Bratu, excitat în măsură mai mare de cum l-am văzut vre-odată, își luă cartea subsuoară și plecă să-și ție oara, — una dintre ultimele oare în care și-a desvălit sufletul în fața elevilor săi.

Peste puține zile Seminarul nu l-a mai văzut. În odăița lui simplă și liniștită, cu fereastra deschisă spre o grădină încântătoare, în patul lui de suferințe grele, asculta „poezia muncii” pe care o cânta întregul univers și pe care se mira că noi prietenii lui, n'o auzim. Descoperirea în toate „ritmul” și „armonia”, dela cântecul priveghitoarei, până la huruitul unei căruțe — și vedea în tot pe „unul” și pe „a”. „Dacă nu știți ce-i unu nu știți nimic, ne zicea eu o adăncă compătimire — încheind că Eminescu avea un mare respect pentru matematică cari îi dau adevărata măsură a lucrurilor din lumea aceasta.

După suferințe de trei săptămâni, s'a stins strălucirea ochilor, glasul legănat și sonor i-a amuțit. În ultimele ceasuri i-se părea că s'a întâlnit cu tatăl lui pe care abia l-a apucat. „Acum a venit și tata, — mă due cu el” i-au fost ultimele cuvinte. Și s'a dus... regretat de toți câți l-au cunoscut.

În Aurel Bratu n'am pierdut numai un prieten idealist și deosebit de cinstit, ci și pe un tovarăș de principii, al cărui loc nimeni nu-l poate lua. Bratu a fost cel mai neobosit anteluptător al unei instituții școlare, care la noi a luat un avînt aproape numai în urma stăruințelor lui. Cooperativele sau tovarășii școlare au ajuns cunoscut la noi prin Bratu care nu numai a scris în această chestiune, ci a întemeiat și o pepinieră unde să învețe cei chemați a întemeia și a conduce astfel de tovarășii. Într'o broșură care s'a bucurat de o largă răspîndire (Tovărășii de școlari, Sibiu 1910) a stabilit principiile însoțitorilor de școlari, și totodată și mijloacele potrivite cu firea poporului nostru pentru întărirea spiritului de solidaritate, de ajutor mutual și de progres.

Fehlul de organizare a acestor tovarășii a fost aprobat de toate cercurile celor interesați. Bro-

șura din chestiune a fost reproducă de ziare și de revista dela noi, din Tară și pe alocurea s'au și înființat tovărășii școlare în sensul ideilor acestei broșuri. Mai acum vre-o două luni îl cuprinsese o adâncă durere din motivul că într'un oraș de al nostru s'a întemeiat o tovărășie școlară care se susținea nu prin munca și prin jertfa membrilor săi, ci prin pomana altora. Atunci a scris un articol în care a combătut interpretarea greșită a cooperativelor școlare, menite a servi de bază cooperativelor țărănești. (Articolul e reproducă în „Tribuna” 17 Maiu n. 1911). Intre altele zicea: „Școala trebuie să ne învețe mai presus de toate să muncim. Munca este singurul izvor de producție. Nu e permis să trezim în școlari dorințe pe cari nu le pot ajunge prin puterea lor de muncă, prin propria lor activitate. Ajutorul altuia, fie chiar al fratelui tău, îți mieșorează demnitatea”.

Tovărășiile școlare erau pentru Bratu nu atât scop în sine, cât mai mult mijloc de a-i pregăti pe tărani de mâne spre tovărășiile sătești. În broșura sa „Un cuvânt către viitorii preoți și învățători (Sibiu 1909) le le arăta elevilor săi importanța morală și economică a însoțirilor țărănești și mijloacele de a le înfăptui.

Dar Bratu nu s'a mulțumit numai cu teoria; el n'a făcut numai planuri, cari sânt ușor de făcut, dar mai anevoie de realizat, ci a făcut și o cooperativă de model cu elevii săi din secția pedagogică a seminarului „Andreian”. Prin aceasta a voit să-i pregătească și practic pe viitorii purtători ai ideilor de cooperatie. Această cooperativă a funcționat în anul școlar curent spre cel mai mare folos al viitorilor învățători, și deși întemeietorul ei s'a îndepărtat așa de curind dela conducerea ei, ea va continua veșnicind numele aceluia care a căzut muncind pentru încetățenirea ideilor cooperative la noi.

Dormi în pace, iubite prietene! În inimile noastre tu vei trăi totdeauna. Școala românească nu te va putea uita nici ea, pentru binele ce i-ai făcut.

Dr. O. Ghibu.

Adunarea din Lugoj.

— Dela trimisul nostru. —

Lugoj, 15 Iunie.

Azi s'a ținut adunarea poporală din Lugoj înaintea unui public de vre-o 2—2500 de inși compus în mare parte din tărani, preoți, cărturari și femei.

Adunarea altfel frumoasă și impunătoare a fost prefăcută de cunoscuții oameni ai vrajbei, în prilej, de a duce și în popor sămânța urei și a desbinării. Din cele mai multe discursuri n'a transpirat decât această ură sălbatică, nu împotriva dușmanului comun, ci împotriva „Tribunei” și a oamenilor grupați în jurul ei, cari luptă cu mai multă înverșunare și destoinicie contra dușmanului comun. Spiritul care a prezidat adunarea a fost prin urmare cel din coloanele „Românului”.

Di Goldiș, Lucaciu, Suciu și Ștefan Pop s'au simțit la larg și și-au vărsat tot prisosul de ură contra... noastră. Nu ni-au pomenit cei drept cu numele, afară de părintele Lucaciu, care și-a îngăduit în fața poporului o insultă la adresa poetului Goga, dar injuriile lor erau prea transparente. Câțiva tărani, puși la cale, au strigat: „Jos „Tribuna”!

Unul dintre oratori vorbind despre pricinile căderii în alegeri, au răsunat câteva apostrofe și la adresa preoțimii: „Ei ni-au vândut”! strigându-se.

Impresia generală, în urma acestor porniri destructive, n'a fost favorabilă. Au fost foarte mulți, cari au spus că s'a săvârșit o mare greșală. Di Goldiș însă iera extrem de radios, că însfârșit a restabilit „disciplina și solidaritatea națională”, reprezentată, cum a spus, prin el.

Adunarea a fost deschisă prin avocatul George Dobrin. El a arătat scopul adunării, de a se rosti în chestia sufragiului universal, reformelor militare și în chestii de natură internă. În explicarea acestora din urmă a spus că unii au adus cele mai mari injurii comitetului național. Trebuie luate măsuri, contra lor.

A urmat președintele partidului, di George Popp de Băsești. A vorbit scurt. A zis că a spus bine ceace a spus Dobrin și că solidaritatea trebuie susținută chiar și dacă unii membrii o atacă.

A urmat di Teodor Mihaly. Suntem în epocă de tranziție a zis, sunt confuzii la mijloc, cari trebuie lămurite. Ei n'au putut face pacea, fiindcă au venit transfugii, cari au zădărnicit-o.

A urmat di Vasile Goldiș. (I-s'au făcut ovații). A spus că ovațiile sunt aduse nu lui, ci „principiului solidarității”, pe care-l reprezintă el. Guvernul actual, a zis, nimicește cultura noastră, a reușit să ne zdrobească în alegeri, a reușit să câștige prin corupție transfugi și oameni cari se pretind membrii ai partidului național.

(Și spioni n. Red.)

Părintele Vasile Lucaciu, a vorbit despre drepturile limbii românești și despre disciplina de partid. A spus că avem un dulce poet, care spune prostii. A cerut sufragiul universal. A spus că pe Horea tot vârul lui l-a vândut. (Comparația se potrivește ca nuca'n părete).

A urmat Ștefan Cicio Pop. Tot despre noi a vorbit. Și-a bătut joc, spiritualul deputat de noi. Făcând alusie la discursul lui Goga rostit pentru preoțime la banchetul scriitorilor din Arad, a zis că e un cleric al satanei. A mai spus că „Banatul trebuie să restabilească ordinea în partid”.

Di Caius Bredicianu a vorbit pe larg despre sufragiul universal. A spus că partidele democratice au respectat totdeauna disciplina.

A urmat di Dr. Ioan Suciu. A spus că în războaiele moderne, cel slab trimite spioni în tabăra celui mai tare. S'au trimis spioni în partidul național.

A urmat di Aurel Vlad, singurul doar', care nu ni-a injurat și a vorbit pentru sufragiul universal.

În urmă Dr. Valer Branișce a prezentat moțiunea și a făcut mai multe declarații despre tratativele de împăcare.

Vom da mâine raport detaliat.

Dup'ameaz a ținut comitetul național ședință.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad.

Scrisoare din Cluj.

Iarăș naufragiatul călător. — O nouă revistă literară la Cluj. — Clujul abandonat.

Cluj, 12 Iunie 1911.

Copil nătâng dela clipa nașterii, „Românul” naufragiat, călătorește din oraș în oraș, dar numai în vis, căci aveau tot la Arad se trezește și noi credem, că tot aici va rămânea, până ce-si va da și el, ca surata lui „Lupta” — pielea în mâinile popii.

Și-si va da-o foarte eurând! N'am face prognoșticiuri dacă n'am cunoaște cumintenia și sîrguința domnilor cari îndreaptă căpiștea bietului „Român”.

Ce socotiți dvoastră, un articolaș plătit cu sute de franci, pe socoteala partidului! Și nici măcar o singură notiță, nu e scrisă în coloanele acestui ziar, din entuziasm, din idealism sincer, ci din naționalism fals, și din un îndemn bolnav, ce le-o dă ispita diabolică a banului.

Pe lângă toată risipa ce-o face, el e anemic, și noi ne bucurăm că ne-a mântuit cerul de un năimit ca și acesta, când s'a regândit să nu viină la noi în Cluj.

Căci noi tinerii studenți multe n'am fi putut învăța dela fanfaronul de Român, în coloanele cărui se răscolese cele mai urite patimi, și care în fiecă dimineață se scoală cu gândul de-a înghiți viața altui ziar, care și-a câștigat deja o gloriolă pentru luminarea și deșteptarea oropsitului nostru neam.

De aceea nouă ne displace felul de-a munci, al „Românului”, la care își fac mendrele vre-o câțiva coșcați, căci cred sosit timpul, să-si răzbune asupra oamenilor cinstiți și să le ponegrească caracterul ferm.

Rămâi, rămâi cu bine, acolo în Arad, tot arădanii, pe care astăzi îi proslăvești, mâni au să te prohodească, iar noi, scârbiți, îți vom șopti peste catafalcul tău: Doamne iartă-l c'a fost smintit dela început și n'a știut ce face!

Nu ne-a blagoslovit cerul cu „Românul”, în schimb opintirile câtorva tineri de-a înjgheba la Cluj o revistă literară, sunt dovezi eclatante că nu s'a stins idealismul din sufletele studenților români; e o cheazășie, că pe viitor tinerele forte literare se vor putea valida înaintea opiniei, care va mai auzi în răstimpuri vești despre cei vre-o 300 studenți români din Cluj.

După cât sunt informat noua revistă va fi pur literară și se va chema „Revista Română”. Pe lângă material literar variat, distractiv și chiar amuzant, va mai cuprinde cronici artistice, științifice, va da în fiecare număr câte un clișeu artistic; tablou mare în culori, executat la München, apoi suplimente de muzică. Va începe cu o compoziție a maeștrului dela Blaj, a dlui Iacob Mureșan.

Partea a II-a a revistei se va numi „Jurnalul Dameselor”; redactat de mai multe dame de elită, de aici și din Tară. Partea aceasta a revistei va cuprinde moda, salonul, bucătăria, gospodăria și alte diverse dulci nimicuri de ale amabilelor noastre dame.

Revista va mai da în sfârșit, și material literar pentru băieți și va începe cu admirabilele povestiri ale lui Andersen. Editorul revistei va fi di P. Barițiu, proprietarul tipografiei „Carmen” din Cluj. Revista va apărea cât de curând, e chestie de câteva luni, în care timp se vor putea executa clișeele în străinătate.

În felul acesta nădăjduim, după ce odată se va scoate revista, și ușile redacției vor fi veșnic deschise ori cărui Român de bine, — să animăm sufletele adormite, făcând sângele să pulseze mai febril în vinele acestui oraș anemic.

În felul acesta sperăm că în puțină vreme Clujul nu se va mai putea numi între orașele ce sunt imposibile în mișcările noastre politice-culturale.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de lipsă la: **Székely și Bóti** fabricanți de mobile în Marosvásárhely Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

Și nici nu trebuie abandonat un centru ca Clujul care și ca situație geografică zace tocmai în centrul Transilvaniei și cu timpul trebuie să redevină o fortăreață, cum a fost de alte dăți.

Un student.

Prigonirea melodiei

«Deșteaptă-te Române» și a tricolorului.

Câmpeni, Iunie a. c.

În 1 Mai v. a. c., sergentul de jandarmi din comuna noastră a interzis fanfarei dela „Reuniunea română” — care stă sub conducerea subscribului — să cânte marșul „Deșteaptă-te Române”, amenințându-mă cu arestare și sechestrarea instrumentelor muzicale. Nu l-am cântat, supunându-ne forței majore. În contra acestui atentat odios am făcut însă două arătări, una ministrului de interne și alta ministrului de honvezi, ca să reglementeze pe micul său funcționar, care în chipul acesta atentează la drepturile noastre.

Tot în afacerea asta și a sechestrării tricolorului a apărut o notiță în „Tribuna”, pe care dl ministru de interne, lăsând să se traducă în limba maghiară, dimpreună cu arătarea mea a transpus-o sublocotenentului de jandarmi din Câmpeni, ca să facă cercetare.

Sâmbătă în 10 Iunie n. am fost ascultat. Am declarat că susțin întru toate arătarea și că sunt gata a-i dovedi, că marșul „Deșteaptă-te Române” îl am dela muzica militară; că totdeauna s'a cântat melodia lui și se cântă, și chiar în ziua când mi-a interzis a cântat-o taraful de lăutari.

A luat apoi notița din „Tribuna” și m'a întrebat dacă sunt eu autorul, la ce i-am denegat răspunsul îndrumându-l să se adreseze redacțiunii, dar dacă pofteste dovezi despre adevărurile cuprinse în aceea notiță îi pot servi, anunțându-i totodată mai mulți martori.

Sfârșindu-se cercetarea în acest chip, mi-a declarat înaintea protopretorului dl Dr. Gruber Iozsef și a medicului cercual Dr. Blaha Gábor că până va fi în Câmpeni el fanfara nu va mai cânta marșul „Deșteaptă-te Române”, iar tricolorul totdeauna îl va sechestra.

Un lucru aș dori să știu, anume, dacă dl ministru de interne, deodată cu transpunerea arătării mele și a notiței din „Tribuna”, i-a transpus și sentința, că melodia dela „Deșteaptă-te Române” precum și purtarea tricolorului de pe veșmintele femeilor sunt interzise și constituie delictul „agitației”. Și dacă da, de ce a mai transpus-o spre cercetare? Sau poate dl ministru i-a dat toate actele în această afacere ca îndată după cercetare să aducă sentința care după cum am arătat mai sus e că „până va fi în Câmpeni dl sublocotenent de jandarmi e interzisă”.

Că ce va fi după depărtarea d-sale din Câmpeni, vom vedea. Vom vedea ce influență va avea melodia „Deș-

teaptă-te Române” și „Tricolorul” asupra urmașului său.

În tot cazul nu sunt mulțumit cu sentința adusă în această afacere, ci voi ruga din nou pe dl ministru de interne să se declare categoric asupra sorții melodiei „Deșteaptă-te Române”.

Teodor Orlea,
contabil.

Răvaș din Beiuș.

— Examenale. — Școală tractuală. —

Examenale dela școlile noastre poporale din tractul Beiuș sunt terminate. După cum s'a accentuat de atâtea ori, școlile confesionale aici sunt reduse în mod simțitor. Azi nu mai dispunem decât de 15 învățători, răsfirați în 15 sate. E de înțeles deci golul ce se răspândește în urma lipsei de școală românească. Am avut însă bucuria să vedem că ceata mică de învățători în ciuda tuturor neajunsurilor create prin legea lui Apponyi, în ciuda nepăsării antistiilor comunale și a ispitelor venite dela oameni străini de interesele noastre culturale, totuși a dezvoltat o activitate cu mult mai frumoasă și mai rodnică decât în alți ani.

Rămân cu impresia că dacă în curs de 12 ani s'ar fi muncit așa de sistematic ca și în ast an, și dacă s'ar fi dat o luptă așa de titanică contra întunecului am simți mai multă lumină, și la spatele noastre am avea o armată întreagă de plugari cari ar înțelege rostul școlii confesionale.

Aceasta însă nu s'a întâmplat și acum ne ispășim amar păcatul național care va face mari ravagii numai de acum înainte.

Indiferentismul conducătorilor deoparte, întunecimea izbitoare a țăranilor bihoreni de alta, ne crează un viitor și mai păgubitor decât cum este prezentul și a fost trecutul. Câți ori câtă activitate se va desvolta de acum înainte prin instituțiile noastre de cultură cum este „Astra”, totuși nu se va putea contrabalansa educația, care se va face în *alt spirit* în școlile comunale sau de stat.

Examenale au decurs sub supraveghierea dlui administrator protopese Dr. Victor Fildan, care a împărțit la sfârșit elevilor cărți folositoare dăruite din partea dlui Dr. Ioan Papp avocat în Brad, și deputat sinodal pentru cercul Beiuș.

La toate școlile dela sate examenale au fost foarte bune, mulțumind pe deplin pe toți participanții. Examenul dela școala confesională din Beiuș unde funcționează ca învățător dl Ioan Roșu a stârnit admirație. Răspunsurile sigure ale elevilor și cunoștințele bogate din materialul propus ni-a lăsat impresia că la această școală se muncește foarte conștient.

Tot cu ocaziunea acestui examen, în o parte a salei de învățământ au fost expuse lucrurile de mână ale elevilor. Comitetul parochial adevă, simțind nevoia ca fetițele să primească și unele cunoștințe din lucrul de mână, a angajat spre acest scop pe d-șoara Silvia Ciaviciu, care prin o muncă stăruitoare în timp scurt a dat un rezultat îmbucurător.

Cu acest prilej publicul asistent a putut constata însă un lucru; anume că o putere didactică nu e suficientă la școala confesională din centru. Sala mare era tixită.

De altă parte trebuie să respingă la începutul anului școlar un considerabil număr de elevi de alte confesiuni cari să cerceteze școala noastră. Fetele iarăși, fiind numărul elevilor prea mare, sunt nevoite să cerceteze școlile de stat din loc. Dar asta e pentru noi o pierdere sub toate raporturile. Și ca elementul românesc să se prezinte aici tare și viguros începând dela primele încercări de întărire e neapărat de lipsă să se sistematizeze încă un post de învățător sau învățătoare. Banca „Drăganul” e gata a aduce jertfe considerabile pentru înfrumusețarea acestei idei.

Dar nu numai că să cere sistematizarea unui nou post, ci școala confesională ar trebui prefăcută în școală tractuală cu mai multe puteri di-

daactice. Aceasta ne-o poruncească referințele din tract de unde se vor recruta mulți tineri ca să continue apoi studiile la liceul din loc.

Maghiarii au înțeles mai degrabă ce va să zică din punct de vedere al ideii naționale, o școală de stat în Beiuș. Deși fieștecare confesiune își avea școala sa, totuși au mișcat toate pietrele ca s'o aibă și pe aceasta. Și cine o cercetează? Bieții noștri copii de țărani, învățători și preoți dela sate.

Când dar sunt Români cari susțin școli străine cu concursul lor binevoitor să nu se găsească Români cari să contribuie la întărirea culturii lor românești?

Un apel călduros, o contribuție generală în proporția venitului fiecărui intelectual, va grăbi realizarea unei idei care ar avea darul să ne întărim forțele de existență. **Senin.**

Inmormântarea profesorului A. Bratu.

— Dela corespondentul nostru. —

Sibiu, în 1/14 Iunie 1911.

Astăzi s'a săvârșit înmormântarea regretatului profesor dela seminarul Andreian Aurel Bratu, mort în urma unei boale grele, la vârsta de 33 de ani. Bratu era de origină din Armeni (comitatul Albei de jos). A fost profesor la gimnaziul din Brad, la seminarul din Arad, la școala de fete și la gimnaziul de stat din Sibiu, la gimnaziul de stat din Șoproș și, acum de doi ani încoace, la seminarul din Sibiu unde a dorit totdeauna să ajungă și unde era hotărât să muncească viața lui întreagă.

Moartea lui Bratu a provocat regrete unanime. Toți câți l-au cunoscut l-au iubit pentru firea lui blândă, pentru cinstea lui exemplară și pentru seriozitatea cu care-și îndeplinea datoria. A fost înmormântat astăzi, Miercuri la 2 ore în cimitirul bisericii din Strada-lungă. La înmormântare a luat parte tot ce a avut Sibiu românesc mai de seamă. Serviciul funebrel l-au săvârșit: protosincolul Dr. Eusebiu Roșca, directorul seminarial, protopopul Dr. Ioan Stroia, profesorii seminariai Dr. V. Stan și Dr. A. Crăciunescu și preotul Oct. Murășan. Au vorbit: în numele parohiei protopopul Stroia, în numele corpului profesoral d. Victor Păcală, în numele prietenilor reposatului d. Octavian Goga și în numele elevilor seminariai pedagogul Gheorghe Clinciu.

Vorbirea dlui Goga, care e de o onorabilă frumusețe literară o publicăm aci.

Vorbirea lui Goga.

Jubnici ascultători,

Nicieri nu e atât de neputincioasă mintea noastră, ca în fața mormântului deschis. Aici se frînge sborul ei, avântul i-se curmă și ca o pasăre rănită se sbate zadarnic, să se mai ridice în văzduh. În clipe când simți rotind deasupra frunții tale ingerul morții, când deslușești adierea înfricoșată din aripele lui înghețate, atunci sufletul tău se oprește în drum și stă pironit locului fără putere și fără ajutor, ca un drumeț înfrînt în mijlocul unei pustietăți. Toate gândurile, toate îndemnulurile tale fug în aceste clipe, ca o turmă de caprioare speriate și tu rămâi așa despoiat și grozav de părăsit... Întreg rostul ți-e copleșit de-o singură putere rece și nemiloasă: legea trecerii eterne.

Așa copleșit stau și eu în fața mormântului ce s'a gătit pentru prietenul meu Aurel Bratu. Cu atât mai zdrobit mi-e sufletul, cu cât îmi dau seama de legăturile dragostei frățești, cu care m'a întovărășit acest om smuls dintre noi, din cea mai depărtată copilărie și până astăzi... Cu moartea unui prieten se coboară în pământ o părticică din tine însuși... De aceea mi-e

atât de greu să mi adun acum gândurile și să ți zic rămas bun, căci simt, că cu plecarea ta mă despart de multe din ale mele. Trecutul, ne-a purtat adese pe aceleași cărări și în acest drum ne-au împintinat aceleași speranțe, ne-au oprit aceleași stavile și ne-au luminat de multe ori în depărtare razele aceluiași ideal... Când te duci tu acum, iubite prietene, în mine se răscolesc toate amintirile acestui drum îndelung, bătut împreună și aducerea aminte mă poartă înapoi pe căile vieții...

Stau și mă gândesc acum la despărțire. Imi răsar crimpele de amintiri fugare din copilăria de acum douăzeci de ani, de când te-am întâlnit la școală și te petrec prin întreg vârtejul vieții tale de sbucium... Călător biruit de oboseală, sârmanul meu prieten fără noroc... Și tu ești una din jertfele fără număr, pe care le aduce bietul nostru popor în sfortarea lui uriașă de a se smulge repede din întunerecul veacurilor la lumina aprinsă în pripă... Ești una din victimele pe cari molochul civilizației le cere unui neam de țărani în drumul de trecere dela seninătatea patriarhală a vieții lui simple, la atmosfera saturată de lumina chinuitoare, în care se frământă patimile și problemele intelectualității moderne. De acolo dela țară, din umbra ploilor, cari umbresc pajiștea verde, dintr-o căsuță albă, te-au adus și pe tine în văltoarea orașului, al cărui val te-a răpit. În drumul tău lung dela pragul casei cu arminde la poartă, până la cupola de bronz în care se adăpostește „alma mater”, s'a lovit de atâtea stânci luntrisoara ta săracă, a trecut prin atâtea vârtejuri amețitoare, a îndurat primejdia atâtor vișore, cari o aruncau printre mugetele pierzării, în cât nu mă mir, că acum în preajma biruinții, la intrarea în port, a căzut cărma din mâna lopătarului infrint...

Il văd ca acum pe Aurel Bratu în colțul lui de bancă la școala ungurească, sunt douăzeci de ani de atunci. Slăbuț, timid, în ochii negri cu strălucirea inteligenței pătrunzătoare și cu licărirea sfioasă a cuviinței țărănești, sedea în cămășuta lui albă și se trudea să aleagă rostul cuvintelor străine, cu cari nu s'a putut împrieteni niciodată pe deplin mintea lui românească. Era un elev harnic, cuminte prea de vreme, urșit să înțeleagă din cele dintâi zile ale adolescenței asprimea vieții. Invățându-se pe sine și invățând pe alții, așa se scurgeau zilele acestei copilării triste a unui băiat aruncat în străini, care, cu mintea chinată de problemele geometrice, adormind, visa smei și coșinze și cântece dela plug. Nu era acasă sufletul lui între zidurile negre ale școlii, unde își făcea datoria, urmând povata unui părinte, care lăsase cu limbă de moarte: „Fă tot ce-i putea, tu muiere și dă-l să învețe carte...” El se cerea în taină acolo la câmp în arșița de soare, unde cântă ciocăria și tremură pădurea... Pare că îl văd cum își aduna repede cărțile Martia și Vinerea când suna clopotul, cum se strecura sprinten și subțirel printre noi, coborînd pripit treptele... Jos, la ieșire, îl aștepta o femeie în port dela țară, cu ochii împăienjeniti de lacrimi, cu traista subsuoară... O cunoșteam cu toții și cum o vedeam ștergându-l de praf și sărutându-l pe frunte, ne spuneam în treacăt: Iaca și mama lui Aurel...

— Așa s'a dus an de an tot mai departe firul învățării. Luptând cu străinătatea, cu sărăcia, bătând drumul nespus de jalnic al cărturaruului românesc din țara unor legi vitrege, așa a mers înainte. Il văd par'că, la vârsta de cincisprezece ani, într-o odăiță întunecată dintr'un ungher părgănit al unui suburbii. Erau la un maistru pielar grămădiți nouă inși, băieți de țărani aduși la școală. În trei paturi, așezate unul deasupra altuia, dormeau copilandri cu ochii negri, cari până seara târziu îndrugau puzderia lor de carte străină, în vreme ce peisarii își făcea meșteșugul și lustruia la piei, cântând nemțește... Zugrăvind acest interior de trudă și mizerie, ai avea în fața ta o femeie, care lămurește atâtea toane, atâtea însușiri și atâtea păcate, din sufletul intelectualului nostru de astăzi... Aurel Bratu le-a înfruntat toate piedecile și cu o stăruință de erou a trecut înainte. Numai prietenii lui știu ce tragedie era scrisă în acel certificat de maturitate, în clipa când tânărul potolit, cu zâmbetul îndurerat, pășind mărunț în cea dintâi redingotă, bătea la o ușă, unde se ducea cu petiția pentru o bursă din fundația Gozdu...

Ne-am întâlnit apoi la Pesta, la universitate. Firea lui liniștită l-a îndrumat spre o carieră de muncă și contemplație calmă. S'a hotărît să se facă profesor și și-a ales matematicile. Povestea tristă a anilor de liceu s'a desfășurat mai departe în vălmășagul sgomotos de pe malul Dunării. Stând la măsută, cu fruntea răzimată în palme, cu ochii rătăcind peste cifrele unei vaste probleme de stereometrie, acolo sus în mansarda lui săracă, își ducea înainte copilul de țaran visul unei vieți necăjite... Tot atât de harnic, tot atât de cuminte se strecura și aici, trecând ca un pribeag necunoscut printre strălucirea desartă a unei lumi, de care niciodată nu s'a putut apropia... Sărmană tinerețe fără soare, istovită printre cărțile din fărâmiturile celor douăzeci de florini pe lună!... Abia câte odată, la un sfert de an, când prisosul nostru măsurat ne îngăduia o cheltuială, când ne întâlneam la un păhărel de vin, undeva departe, afară din văltoarea asfaltului, abia acolo se mai însenina fruntea lui posomorită. La umbra unui pom, în fața poienii cu iarba presărată de păpădii, sufletul i-se înviora, îi reinviau amintirile copilăriei din satul lui, răsăreau ca prin farmec povești și frinturi de glume dela țară și glasul limpede al lui Bratu ne cânta o doină cămpenească... În jalea ei tremurată plângea un strop răsleț din durerea unui neam fără noroc și la auzul ei rămânea cu brațele încruciate, cu ochii nironiti departe cărciumarul svab... Par'că își dădea și el seama, cât de potolită, cât de jalnică era veselia noastră...

Când a isprăvit universitatea, după patru ani de lipsuri și de studii, Aurel Bratu s'a văzut din nou aruncat în largul vieții, fără sprijin și fără ajutor... Abia acum s'a început sbuciumul și mai chinuitor după bucatura de pâine... Insușirile cu cari venea el pe arena, unde se imbulzeau atâția în lupta cumplită a vieții, nu l puteau salva în pripă pe calea norocului. Tânărul profesor de fizică și matematică, nu și-a pierdut firea, ca atâți miluți de soarte. A rămas acolo muncitor modest, cuviincios și plin de sfială. Mai bucuros suferea în taină neajunsuri și nedreptăți, decât să și strige măcar o singură dată durerea lui ascunsă. Suflet delicat, acest tânăr intrupa în sine însușirile distinse ale țăranelui nostru. De sigur că așa timid, blând, sentimental, înamorat de șoapta frunzelor din codru, a fost purtat de multe valuri. Mulți îndemânatici, înarmați cu platoșa obrăzniciei și-au făcut loc cu coatele înainte, până când acest om mărunț rămânea la o parte, cu o blândă resemnare întipărită în zâmbetul lui trist... Așa au trecut ani mai mulți, ani de sărăcie și umilintă, cari săpau cu ghiara lor nădejdea unui suflet amărit... În această frământare mută s'a risipit tot mai mult din energia unei tinereți chinuite, apropiind zi de zi de marginea prăpastiei o mințe limpede...

De ce-am mai duce mai departe povestirea crudă? De doi ani, de când și-a izbândit visul și-a ajuns la catedra seminarului andreian, știm cu toții munca lui desfășurată sub ochii noștri... Știm, că a fost un model de profesor luminat și conștient, un om cinstit, cum rar ți-e dat să întâlnești în viață, un intelectual chinuit de problemele înaintării neamului...

Viața însă s'a milostivit prea târziu cu bietul călător trudit... În lupta îndărătnică organelor s'au sfărmat, avânturile minții s'au frint ca aripile fluturului ars de luminare, ochii senini s'au împăienjenit și pe frunte s'a asternut umbra înfricoșată a întunecimii... Și te-am văzut, iubite prietene, ca un spectru grozav ivindu-te între noi, pierzând din mâna slabă cărma gândurilor tale, cu mintea rătăcitoare în golul înfiorător... Așa s'a stâns într'b elipă o făclie înfiripată cu atâtea trudă, așa s'a părgănit tot belșugul de lumină adunat în nopțile tale de insomnie... Așa te-ai stins între cărțile tale, între vravul de hârtii umede încă de cerneala unui condei în alergare... Din odăița ta îngustă de dascăl sărac, a sburat sufletul tău în larg, ca o pasăre scăpată din colivie...

Rămas bun, iubite prietene! Cum stăm acum la marginea gropii tale, noi tovarășii tăi de odinioară nu suntem cuprinși numai de amărăciunea ce lasă în urmă zădărnicia luptei omenești, ci cumpănind soarta ta de intelectual fulgerat în drumul năzuințelor tale, ne coborim cu mintea în noi înșine și simțim în aceste clipe, că se așează în pământ ceva din sbuciumul nostru... Căzând pe rind în lupta vieții, ostași loviți de

mâna sortii, noi te vom urma odată, cufundându-ne în neființă... Am dori, ca și la mormântul nostru să se simtă jalea pe care o avem în inimă, noi prietenii tăi, acum când te pierdem, și am vrea, ca și la îngroparea noastră să se poată spune cuvintele cari la nici o groapă nu mi-s'au părut mai potrivite, ca la mormântul tău:

„Pe cine 'ngropi părinte azi?
— Pe-un om de omenie!”

Pentru „Românul“ din Arad.

„Noua Revistă Română” serie următoarele: Ziarul „Românul” din Arad, pentru a atenua critica făcută de colaboratorul nostru Verax asupra broșurei dlui Dr. Al. Vaida-Voevod, se prefăce a nu ști de rostul „Noiei Reviste Române”, revista cea „pendantă” de sub direcția subsemnatului.

Poate, că din cauza tinereții sale, „Românul” este și în drept să nu știe de rostul revistei noastre. Ne facem dar datoria să i-l aducem noi la cunoștință acest rost.

„Noua Revistă Română” este un organ de publicitate, care apare de vre-o câțiva ani, fără „autorizația” vre-unui partid, adică fără „subvenție”, susținându-se numai din plata cetitorilor și din sacrificiile colaboratorilor cari voiesc să aibă o tribună independentă, dela care să și poată spune părerea lor asupra tuturor cestiunilor la ordinea zilei. În coloanele „Noiei Reviste Române” se discută cestiunile cele mai variate: când problema socialismului; când politica românească internă, și prin urmare și a partidului takist; când filosofia progresului omeneș; când politica „alandala” care se face de cătră comitețele românești de peste munți etc., dar fără ca prin aceasta revista să devină ea însăși „socialistă”, progresistă, takistă sau alandalistă! Subiectele discuțiilor se schimbă, aceea ce rămâne neclintit însă este metoda judecării cinstite și critice.

În „Noua Revistă Română” nu încapă laudă ori critică, dată cu anticipație, după culoarea politică a cuiva, cum se obișnuiește în gazetele de partid... ei lauda și critica noastră este rezultatul unei convingeri pe care ne-o dă judecata. Putem greși uneori, — Doamne, nimeni nu este perfect pe lume! — dar cu prejudecăți în favoarea, sau în contra cuiva, nu suntem niciodată!

De câte ori, aceia cari, la necaz, denumeau „Noau Revistă Română” ca fadă și pedantă, nu și-au schimbat mai în urmă părerea, și au retipărit, ca pe niște certificate de bună purtare, articolele publicate în ea!

Nu disperăm să vedem odată și odată și pe cei dela „Românul”, în categoria acestora.

Până atunci respingem ca nefundată teoria despre patriotism, pe care se încearcă să ne-o servească ca lecțiune „Românul”.

Iată ce se fipărise, cu referire la broșura dlui Al. Vaida-Voevod, în N. R. R.:

„Solidaritatea dintre membrii unui popor nu se poate cimentă prin încrederea oarbă în anumiți indivizi, fie aceștia cât de cinstiți și patrioți; — ci numai prin încrederea poporului în anumite principii, clar exprimate”.

Iată acum cometariile „Românului”:
Va să zică dacă un individ e cinstit și patriot nu poate avea poporul încredere în el, ci în

NETUSIL VINCE | CAȘOVIA-KASSA Fő-utca 80.

Înainte: KAROL ELISCHER

Export de cărnuri afumate, cârnățării și salam. Serviciu prompt. — Cataloge trimitem gratuit și franco.

principiile de patriotism ale aceluia popor. Dar ce înseamnă atunci patriot? Ca să știe și „Noua Revistă Română”, îi spunem: patriot înseamnă devotat principiilor de neam și țară. Deci dacă acei indivizi sunt „cinstiți și patrioți” merită și trebuie, ca membrii poporului să le dea încredere, și chiar încredere oarbă.

Stimați confrăți, comentariile voastre merg pe alături de drum.

Noi n'am voit să dăm definiția patriotismului, am voit numai să protestăm contra pretențiunii acelor bărbați cari cred, că patriotismul poate fi monopolizat. La aceasta, dacă aveți ceva de răspuns, răspundeți. Voi aveți aparența de a crede, că există în țara voastră bărbați cărora li-s'a concedat monopolul patriotismului și al naționalismului implicit; iar noi combatem această credință, din principiu ori și unde o găsim afirmată, fie la voi dincolo, fie la noi, dincoace de Carpați.

Credința noastră este că adevăratul patriot n'are trebuință de monopolul patriotismului. Numai șovinistul pretinde monopolul, dar șovinistul nu este patriot. Noi vă credem, dacă sunteți patrioți, să nu vă certati pentru dreptul de a reprezenta patriotismul, ci cu toți bunii Români alături să săvârșiți fapte patriotice. — C. K. M.

Bordán Oktáv.

Caransebeș, 14. Iunie.

Suntem în era după căderea lui Burdia. Un vis frumos, de a cărui realizare nimeni nu îndrăznește să lege nici cea mai mică nădejde. — Realizarea acestui vis stăpâna inimile tuturor și mai ales a acelor elemente românești, eri în mod intensiv se ocupau cu politica locală ori de țeară, pentru că Burdia mai ales acestora le punea mai multe bețe în roate. Cu deosebire au dat un asalt puternic contra burdismului bărbații aparținători partidului național din centrul comitatului nostru, din Lugoj. De sine se înțelege că căderea lui Burdia nu se poate atribui numai asaltului dat din partea românească, ci în privința aceasta s'a reflectat la puterile din tabăra contrară, adică la cei puși în fruntea comitatului, cari iarăși și-au avut aliatul lor puternic sus, în ministerul de interne. Indată ce alianța între diferite elemente a devenit fapt, Burdia a fost prins din toate părțile în vârsșie, iar lovitura l-a strivit cu atâta putere, încât cu totii îl consideră de făcut inofensiv pentru toate timpurile. Va să zică Burdia e mort, și după cum după fiecare mort se cuvine ca să i-se aducă lăsamântul în regulă, cei interesați s'au îngrijit ca și lăsamântul lui Burdia să nu rămână fără moștenitori, cari să continue opera încredințată din partea stăpânitorilor, pentru ca „ideea” nici măcar pe un moment să nu sufere.

De astă dată nu voiesc să mă ocup cu toți moștenitorii lăsamântului burdist, ci voiesc să mă mărginesc numai la caracterizarea unui singur moștenitor, a aceluia din Caransebeș. — Voiesc să mă ocup deocamdată numai cu afacerile din Caransebeș și adevărat numai cu acele afaceri, cari pot fi aduse în legătură cu căderea lui Burdia. Fiecare român era în curat cu aceea, că după căderea lui Burdia arena de luptă se va curăți, aerul se va înviora, și cu totii vom respira mai liberi, nutriți fiind de speranță, că pentru cauzele românești din comiat în genere și în deosebi pentru cele din Caransebeș, a sosit era nouă. Așa trebuia să fie, pentru cei din tabăra contrară așa au știut să prezinte lucrurile, că căderea lui Burdia va aduce cu sine triumful cauzei românești pe toată linia, și aceasta a și fost cauza foarte explicabilă că la distrugerea lui Burdia toate elementele românești s'au angajat cu toată puterea sufletului lor, dornic de a vedea cauza românească, ținută în puternice cătușe din partea lui Burdia, eliberată de ori ce piedecă de a-și lua avântul său natural.

Intrucât s'a realizat această legitimă dorință a Românilor din părțile acestea, și mai ales a ce-

lor din Caransebeș, cititorul se va putea convinge din cele expuse în cele următoare.

Orașul nostru până de curind era un oraș pur românesc și timbrul încă și azi e românesc. Starea aceasta de lucruri însă nu are să dureze mult, pentru că nu peste mult au să dispară toate semnele externe, cari dădeau timbru românesc orașului Caransebeș. Cei din fruntea comitatului s'au îngrijit, că partea aceea a lăsamântului lui Burdia, care se refere la orașul nostru să fie depusă în mâni probate, cari să nu lase peirii munca de ani de zile, desvoltată întru asigurarea triumfului *ideei*, propagată din partea concetățenilor noștri maghiari. Acest moștenitor, căruia i-s'a încredințat dela putere ducerea la împlinire a cauzei luate din mâinile lui Burdia, este faimosul renegat, așa putea zice arhirenegat, primarul orașului nostru, vestitul *cavaler Octavian Bordan*. Publicul românesc nu-l prea cunoaște pe acest *cinstit* primar, pentru că ziaristica noastră n'a prea avut ocaziune a se ocupa cu această tristă figură a vieții noastre românești. Dânsul e de origine din comuna Căcova, din Bănat, unde tatăl său a fost notar, din care slujbă fiind suspendat, s'a îndepărtat dintre Români perind în marea necunoscută a celor străini de neamul nostru. Deși crescut între Români, totuși din aversiune față de tot ce e românesc, nu și-a dat trudă nici măcar să-și învețe limba maternă. După ce numai în urma grației regești a putut să-și câștige calificarea necesară de a fi aplicat la administrație, *cavalerul Bordan* a fost vre-o câțva timp aplicat ca pretore, de unde a trecut ca primar în fruntea orașului nostru. Observ, că pentru ca să deie dovadă și mai pregnantă despre nemulțămirea ce i-a cauzat totdeauna originea sa românească, a luat în căsătorie o jidancă bogată din Rusia, din Moscova, unde soerul său se ocupă cu vinderea de pei de diferite dobitoace, ocupațiunea caracteristică tuturor indivizilor aparținători neamului lui Israel.

Ajuns în fruntea orașului nostru cu ajutorul lui Burdia, de care acum, că nu mai e la putere, s'a lăpădat, primul său gând a fost de a știrbi dreptul limbei noastre, care e limba protocolară a orașului. Prin aceasta dânsul a voit și voește a-și întări poziția sa sus, la comitat și la guvern, voind totodată a arăta, că este demn de încrederea stăpânului său. Până acum limba românească a fost folosită în toate manifestările vieții orașenești, toate pertractările se făceau în limba românească, toate protocoalele erau scrise românește, toate anunțurile și placatele de pe zidurile orașenești erau făcute în limba românească, de când a venit însă în fruntea orașului nostru, renegatul *Bordan*, toate s'au schimbat și s'au schimbat fără ca să întâmpine din partea cuiva vre-o rezistență, vre-o piedecă.

Azi limba românească e scoasă aproape din toate drepturile sale de mai înainte. Acum protocoalele se fac în limba maghiară, pertractările decurg în limba maghiară, chiar și citațiunile i-se inmanuiază sârmanului țaran român în limba maghiară așa, că pas de pas se poate observa tendința renegatului primar de a introduce pe toate terenele dominațiunea limbei maghiare, în locul celei românești.

De prezent limba română se folosește ca limbă protocolară a ședințelor reprezentanțelor orașenești, precum și ca limbă de dezbateri, dar și din acest din urmă drept e scoasă limba românească prin aceea, că neștiind primarul să vorbească românește decât numai foarte slab, în ședințele reprezentanței orașenești se folosește mai mult limba maghiară. Nu peste mult își va pierde limba românească și dreptul de a fi limba protocolară a orașului nostru, pentru că renegatul primar cu ocaziunea ultimelor alegeri orașenești s'a îngrijit a băga în reprezentanță multe elemente jidovești, cumetri de ai săi, cu ajutorul cărora e sigur că va da ultimul atentat contra limbei românești, o va scoate cu totul dela oraș, înlocuind-o cu cea maghiară și cu aceasta va pieri poate pentru totdeauna și cea din urmă formă externă, care a dat timbru românesc orașului nostru. Și e lucru inexplicabil, că renegatul *Bordan* a băgat elementele jidovești și a scos pe cele românești din reprezentanță, chiar în urma unui *pact făcut cu unii români*, cari privesc neputincioși la atentatele lui *Bordan* fără ca să se audă măcar și numai cel mai neînsemnat semn de protestare.

Că primarul *Bordan* se gândește la un plan diavolesc în ceea ce privește elementul românesc din reprezentanța orașenească, se vede și din aceea, că cu ocaziunea compunerii listei alegătorilor s'au luat în această listă astfel de indivizi, cari după lege n'aveau dreptul să fie luați, dar au însușirea de a aparține taberei patriotice, și s'au lăsat totodată mulți dintre Români alegători, cari până acum au fost totdeauna luați în listă. Astfel pregătită lista alegătorilor de sine se înțelege că cu ocaziunea viitoarelor alegeri vor fi scoase din reprezentanță toate acele elemente, pe cari le va socoti renegatul primar ca piedeci întru realizarea planului său de a preface caracterul românesc de până acum al orașului într'un caracter neaș unguresc, așa după cum îi convine sufletului dornic după onoruri patriotice, pe cari numai prin astfel de apucături patriotice și-le poate asigura, lipsindu-i cu totul alte însușiri mai distinse. Iată deci că stăpânitorii noștri n'au lăsat *ideea de stat maghiar* fără reprezentant. S'au îngrijit ca în locul propagatorului de până acum să fie acurată o putere mai destoinică și mai tânără, care cu putere elementară să-i facă *ideea* cale printre șirele moleșite ale *valahilor*. Multe speranțe se leagă de noul propagator al *ideii de stat maghiar* din orașul nostru, care, după cum sunt informat, are ambiția de a desvolta pe acest teren o activitate, care să-i asigure pentru totdeauna o glorie neperitoare înaintea mai marilor săi. Și noi românii, cari suntem în număr covârșitor mai mare, stăm nepăsători și privim cum în calea sa triumfală, încearcă să ne stârpească un renegat, un individ lipsit de orice capacitate intelectuală? Oare n'aveam noi datorința de a l'opri în drumul său infernal? E timpul suprem ca elementele sănătoase românești să se deștepte din amorțeală să-și adune forțele pentru ca încă de timpuriu să facem imposibilă munca renegatului.

Știri din Bucovina.

Cernăuți, 13 Iunie.

Alegerile pentru parlament au dat un rezultat foarte satisfăcător, căci au reușit cei mai apți bărbați ce-i avem în Bucovina, și bucuria ni-ar fi deplină, dacă n'am avea de înregistrat și felul rușinos de agitație cu rachiu și injurii, precum și moartea unui primar din comuna Ceahor, ucis de agitatori. Chiar dl. Florea Lupu candidatul dela Bojan, rămas în minoritate față de dl prof. univ. Dr. C. Isopescu-Greul, a fost maltrat de partizanii părții contrare.

În *Ostul Cernăuțului* a fost ales deputatul român G. Grigorovici cu program socialist, contra germanului Dr. Skedl. În *Câmpulung-Dorna* a reușit maestrul silvic dl Sârbu cu o majoritate însemnată, față de contele Bellegarde din Bruck an der Mur în Stiria, pe care l-au candidat unii Români iubitori de străini contra voinței d-sale.

La *Rădăuți* a rămas și mai departe dl Simionovici cu toată agitația din partea alor doi candidați noi și mai puțin apți ca dsa.

În cercul Sucevei a fost ales mareșalul țării dl Baron Al. Hurmuzachi, iar în *Humor-Solca* dl Oneiul i-a învins cu ajutorul lui Dzen pe contrarii d-sale, cari voiau cu orice preț să-l repuie.

În cele două cercuri mixte, româno-rutene, dl ing. Mintencu, candidat la Vășcăuți, a rămas în minoritate față de un rutean, ca și păr. Vlad la Stănești, care n'a reușit nici el contra Rutenilor atotputernici. De altfel aceste două candidaturi în cercurile de mai sus sunt prima încercare a Românilor, de a câștiga două mandate și sperăm că dacă și n'au reușit, totuși avem de înregistrat un folos moral, căci cu agitația s'a trezit și interesul acelor Români, ce păreau pierduți, pentru cauza națională.

Noul jurnal disident „Unirea națională” organul personal al dlui prof. univ. Isopescu-Greul, i-a adus dlui Florea Lupu, preș. Centralei băncilor românești din țară, grava învinuire că dsa ar fi pregătit prin afacerile d-sale personale, falimentul apropiat al tuturor băncilor românești, cari sunt alimentate cu capital ceheșe din Bohemia. Nu știu întru cât e adevărată această învi-

nuire care a pricinuit căderea dlui Lupu, dar știm că a produs o spaimă de nedescris în spiritul țărănimii române, care garantează cu toată averea ei pentru împrumuturile făcute de centrală. Să ne ferească Dumnezeu sfântul de un banerot național, cum a fost acela cu banca rustică din Galizia, care ni-a sărăcit țara!

„Unirea Națională” spune că de aceea umblat dl Lupu după un mandat în parlament, ca prin imunitatea ce ar fi câștigat-o, să se puie la adăpost de urmărirea judecătorească, în caz de faliment.

Maj. Sa împăratul Francisc Iosif I. i-a numit pe părintele arhimandrit Miron Calinescu și pe dl prof. univ. de dreptul canonic Clemens Const. Popovici, doctori onorari ai universității din Cernăuți.

La 2 Iulie a. e. vor ținea Nemții din regiunea Carpaților o mare adunare națională la Cernăuți, cu care ocazie se va aranja și o expoziție culturală de calendare, reviste și alte publicități periodice germane, apărute în acele părți. Vor veni și Nemții din București și Sașii din Ardeal și vor vorbi cu toții plini de îngâmfare despre misiunea lor culturală în mijlocul Valahilor barbari! Bucovina pare să fi ajuns un patrimoniu al tuturor națiunilor. Rutenii serbează anul acesta în mod ostentativ pe poetul lor mort Taras Șevcenko, primind dela guvern învoierea să se închidă școlile în aceea zi, iar acum vin Nemții și se lăfăiesc ca la ei acasă. Cât de binevenită e deci serbătorirea dlui Iorga în 5/18 Iunie din partea tinerimii române! Acesta e un răspuns demn al Românilor, căci dl Iorga a ajuns să fie un simbol pentru noi Să se declare deci pe toată linia războiul sfânt contra culturii germane și a străinilor!

INFORMAȚII.

ARAD, 15 Iunie n. 1911.

— **«România Jună» și dl Nicolae Iorga.** Societatea academică „România Jună” va ținea la 18 Iunie n. în onoarea distinsului profesor universitar Nicolae Iorga, care acum împlinește 40 de ani, o ședință festivă în localul societății.

Sedința va avea loc la orele 5 și jum. Conferențiar e dl Ion Grămadă.

— **Catastrofă pe marea adriatică.** Din Triest se telegrafează: Eri noapte a bântuit un orcan mare pe marea adriatică. Valurile au fost atât de mari încât au pătruns până departe pe țarm. În portul dela Triest valurile au inundat partea dinspre mare a orașului. Multe vapoare din port au suferit avarii mari. O barcă grecească s'a scufundat dimpreună cu 12 marinari. O barcă cu pescari, surprinsă pe marea deschisă, a fost înghițită de valuri. Orcanul a secerat vre-o 50 de vieți omenești.

— **Cununie.** D-șoara Jeana Demetrescu-Crețiu și dl Constantin Șaban-Făgețel își anunță cununia ce va avea loc la 5/18 Iunie n. în biserica Sta Treime din Craiova (România).

— **Principii moștenitori ai României în Londra.** Din București ni-se anunță: AA. LL. Regale Principii Moștenitori vor pleca azi Vineri din țară, ducân-

du-se la Londra, unde vor asista la serbările pentru încoronarea M. Sale George al V-lea, regele Englierei.

— **Concertul «Corfescu» în Arad.** Joi 22 Iunie st. n. în sala „Crucea Albă” distinsul nostru cântăreț de operă Nicu Corfescu aranjază un concert la care întreg publicul nostru românesc este rugat să bine-voiască a lua parte, dând cu această ocaziune dovadă că publicul nostru știe să sărbătorească și să aprecieze pe artiștii noștri, care de altfel scenele cele mai muzicale i-au pus în rîndurile cântăreților celor mai de seamă, făcându-ne astfel nouă Românilor aprecieri distinse pe terenul artistic.

Programul este format din arii de opere: Evreica (Die Judin), „Rigoletto”, „Lohengrin”, „Tosca”, „Carmen”, „Matinata (Leoncavallo), Ninon (Tosti) și diferite „de peste Olt” care sunt adevărate mărgăritare ale muzicii noastre naționale. Biletele se vînd la: „Tribuna”, „Librăria Arhidiecezană” și la trafica de tutun Hammerslag, piața Andrassy 15.

— **Examenul la școlile noastre populare.** Ni-se scrie: Sâmbătă în 21 Mai v. s'a ținut examenul la școala ort. română din Șilindia. Fiind zi de sărbătoare s'a adunat public numeros, mai ales țărani, cari au venit să vadă roada copiilor lor. Deși a fost școala închisă 6 săptămâni, din cauza morbului, totuși dl învățător Liviu Dublea a arătat și de data asta că-și înțelege chemarea, punând în uimire cu răspunsurile școlărilor atât organele oficiale cât și oaspeții.

Sfârșindu-se examenul ne-am depărtat, ducând cu noi cele mai frumoase amintiri. / *Vărsăndan.*

— **Revizia constituției grecești.** Eri s'a prezentat înaintea regelui George, o delegație exmisă de corpurile legiuitoare, care a adus regelui la cunoștință că parlamentul a terminat revizia constituției. După cum se anunță din Atena, „Monitorul oficial” de azi publică noua constituție, precum și dispozițiile necesare timpului de tranziție.

— **In contra Evreilor.** Din Petersburg se anunță că consiliile comunale din diferite orașe au luat hotărîrea de a demisiona pe artiștii evrei dela teatrele orașanești. Hotărîrea s'a executat...

— **Orașul Fiume sub apă.** Alaltăieri noaptea s'a produs o mare ruptură de nori, de-asupra orașului Fiume, care s'a repetat la scurt timp. În urma mării abondente de apă, canalele orașului sau revărsat. Mai cu seamă străzile de lângă țarm au fost total acoperite de apă, întrerupându-se orice circulație. Temperatura a scăzut simțitor.

— † **Zaharie Tătar,** notar de tribunal în pensiune, a repauzat în Elisabetopole la 12 Iunie n., în vîrstă de 70 de ani.

Odihnească în pace!

— **Nouă însoțire Raiffeisen.** Din Cărpeneș (lângă Miercurea) ni-se scrie: Zilele acestea a sosit hotărîrea tribunalului r. din Sibiu, prin care luând la cunoștință cu aprobare statutele însoțirii noastre de credit, a înregistrat firma ei. Temei la această însoțire, care este a 23-a în comitatul Sibiu, s'a pus încă la 1908, când cu frumoasa întrunire agricolă organizată de comitetul central al „Reuniunii rom. agricole sibiene”,

dar actele relative nu s'au încheiat decât în zilele prime ale anului de față, cu concursul membrilor din direcțiunea „Casei de păstrare din Miercurea”. Merite în jurul înființării însoțirii mai au dl Aurel Munteanu, notar, Ioan Muthiu, paroh și Nicolae Crăciun primar. Însoțirea aderează la proiectata Centrală a însoțirilor.

— **Crimă îngrozitoare.** Ioan Vlad din Bilet, comitatul Maramurășului, întorcându-se cu copilul său Todor, dela țarg, unde vîndu-se niște boi în preț de 500 cor., a fost atacat pe drum de un tâlhar, ascuns în niște tufe, care i-a despicat capul lovindu-l cu un topor. Copilul vîzând omorarea tatălui său, de spaimă, a luat-o la fugă înspre o colibă ce se vedea în depărtare, unde a fost primit de o țărăncă, care l-a culcat în pat cu copiii ei. Todor a adormit, dar nu peste mult trezindu-se a văzut prin deschizătura ușei, pe făptuitorul omorului, care sta de poveste cu nevastă-sa.

„Nu mi-a răușit, l-am omorât, dar bani n'am găsit la el. Se vede că banii erau la copil”.

„Copilul e aici răspuns nevasta”.

Todor auzise toate aceste, a văzut cum femeia și bărbatul tănuiesc împreună, cum bărbatul ia o funie cu care apoi intră în casă.

Copilul gîndind ce-l aștepta, și tremurînd de teamă s'a furișat din pat și într'un moment, când tâlharul se aplecă, se strecură afară, unde prin întunerecul ce-l cuprinsese alergă până acasă și înștiință jandarmăria.

Cînd s'au prezentat jandarmii, un miros greu de carne friptă străbătea prin ușa întredeschisă.

Ce era? Tâlharul neobservînd dispariția micului Todor, omorase pe propriul său copil, al cărui cadavru, ca să șteargă orice urme îl aruncase în cuptor, ca să-l ardă.

Jandarmii au deținut pe făptuitori.

— **DI Mihail Ittu,** inginer silvic în Arad, fost până aci membru ordinar al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”, a binevoit a se înscrie între membrii p eviață ai ei cu taxa de 80 cor.

— **Coroane eterne.** În loc de cunună peritoare pe cociugul mult regretatului profesor Aurel Bratu, fost muncitor în afacerile meseriașilor: „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” dăruiește 5 cor., ear familia prezidentului ei Victor Tordășianu de asemenea 5 cor. sau în total 10 cor. anume la „Fondul jubilar Nicolae Cristea”, pentru monumentele bărbaților bine meritați ai meseriașilor noștri, creat de numita Reuniune.

— **Jocul miresei.** La nunta învățătorului Ioan Cetean (Vurpăr) cu d-șoara Paraschiva Popovici (Cichindeal), la propunerea nașului, protopopul Simion Moldovan (Noul săseș), jucându-se jocul miresei, s'au adunat cor. 49.10 dela următorii și anume: Simion Moldovan, prot. (Noul săseș) 5 cor.; dna Neli Dr. Velțean, dna Mariți Moldovan, Ioan Pampu, inv. (Hosman) d-șoara Iustina Cămpian (Fofeldea), Gheorghe Cetean, comerș. (Alba-Iulia), I. C. Dragoman, inv. (Cichindeal), câte 2 cor.; Dr. Enea Andrea, adv. (Noerich), 14 cor.; I. Tatu, par. (Cichindeal) 5 cor.; Toma Opresan, preot (Cichindeal) și soția 3 cor.; d-șoara Anica Dragoman (Cichindeal) cor. 1.60; Sim. Dragoman, inv. penz. (Cichindeal), Petru Săbău și Vasile Debău, clerici (Sibiu), Maria Petru, Păr. Măiang, d-șoara Eugenia Alexandru (Ilimbav), câte 1 cor.

Mai mulți țărani cor. 2.50. Din cor. 49.10 suma de cor. f4.10 s'a transpus prin inv. I. Pampu fondului cultural din Blaj, ear 15 cor., prin clericul P. Săbău, fondului Dr. P. Șpan pentru ajutorarea copiilor de moți aplicați la meserii. La acest fond au mai dăruit: Eugen îmbăruș, și fiul lor Pompiliu, 1 cor.; Mihail Ittu, inginer silvic, în loc de cunună pe mormântul directorului școlar Ioan Părăian (Arad) 2 cor., Eugen

RETAY és BENEDEK,

Se expedează pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostas și icoane sfinte etc.

— stabiliment de articole bisericesti —

Lucrează iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc.

BUDAPEST, IV. Váci-utca 39.

Prețuri corecte, preliminare, sau desemnuri se trimit la dorință.

Hozman și Sever Decianu, câte 10 bani. Starea fondului cor. 716.78. Pentru prinos aduce mulțămite în numele comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”: Vic. Tordășianu, preșident.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
In fața palatului administrativ (comitatului)

BIBLIOGRAFII.

In atențiunea învățătorimei române.

In editura librăriei M. Onișor din Năsăud a apărut decurând o lucrare de mare valoare istorică și literară, ce cuprinde 538 pag. viața și faptele neperitoare ale dascălului ideal *Vasile Nașcu*, născut la anul 1816 în comuna Feldru, de lângă Năsăud.

Autorul, dl *Dr. Nestor Simon*, secretarul fondurilor grănițenești năsăudene, are meritul neprețuit a fi scos la lumină, bazat pe acte și documente, istoria graniței noastre militare și luptele titanice, ce le-a purtat învățătorul fără seamăn ideal, *Vasile Nașcu*, întru asigurarea averilor și fondurilor grănițenești năsăudene, pentru apărarea cărora și astăzi, urmașii acestui erou, aproape uitat, descendenții de grănițeri duc o luptă desperată, pe viață și pe moarte.

Dl *Dr. V. Onișor*, avocat în Bistrița, editorul acestei cărți, spune în „Preiață”, între altele: „*Dl Dr. Nestor Simon a făcut un mare serviciu generației de azi a urmașilor de grănițeri năsăudeni, când a desgroat din hârtiile colbuite și împrăștiate istoria vremilor de luptă de după desființarea graniței și legenda figură alui Nașcu și a tovarășilor săi de muncă. Lucrarea autorului nu a fost ușoară, el e singurul, care a putut s'o facă...*”

Oamenii competenți și de specialitate, bărbaiții noștri de școală, vor ști aprecia după merit această valoroasă lucrare, care face cinste și autorului și editorului și se vor grăbi a încuraja această muncă uriașă, depusă în serviciul marilor interese ale neamului nostru.

Cartea, estetic și frumos legată, tipărită abia în 500 exemplare, se află de vânzare, cu prețul de 6 cor., la librăria M. Onișor în Năsăud. O recomand cu toată căldura, în special colegilor mei învățători, cari — fie siguri — vor afla în paginile acestei cărți, exemple de cel mai rar și nobil devotament, de cel mai sfânt și curat idealism.

Năsăud, în Iunie 1911.

Macedon Linul,
învățător la școala fund.

POȘTA REDACȚIEI.

L. D. (Hunedoara). Regretăm mult că nu vă putem fi de folos. Adresa n'o cunoaștem nici noi. Acum vara călătorește mereu. Poate mai târziu când se va întoarce din călătoriile sale în străinătate.

N. R. (Cluj). Nu ne putem amesteca în astfel de certuri locale. Vă stau deschise atâtea căi legale. Dacă am publica scrisoarea Dv. am da numai prilej la nouă neînțelegeri și certuri, și sânt prea de ajuns cele de cari are să sufere acum poporul nostru.

Viena. In numărul de mâine.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și t. r.

BEISZ
MIKSA
fabrică de
MOBILE
în
Oradea-mare-Nagyvárad
Galea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

DICTIONARUL

numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria, compus din încredințarea Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de S. Moldovan și Nicolae Togan. Prețul 5 Cor. plus 20 fil. porto. Se poate procura la Librăria Tribunei, Arad.

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente numite miraculoase, dar care tind însă numai la despoierea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea on. public asupra preparatelor pe cari, ca și serul Drului Erhlich, a profesorului berlinez, contra molipsirii singelui, medicii le întrebuițează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Șpiritul Inda și Unsoarea Inda

despre cari revista „Kir. Természettudományi közlöny” în Nrul 171 scrie următoarele: „In Ardeal in riul Olt crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosesc cu succes contra durerilor reumatice și podagrei și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreaga lumea sub numirea de Șpirit Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.”
Dr. Stefan Szász.

Pe baza ex eriențelor proprii și a vindecărilor succese Șpiritul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru-că în scurtă vreme i-se obsearvă urmările vindecării.

Dr. cont. Vilmă Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsaffy, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kárlay, medic șef director de spital în Nyiretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dir. de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi-ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că Șpiritul Inda și Unsoarea Inda, sunt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagrei, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghiurilor în oase, mâncărimei, iar intern contra lipsei de apetit, de gât, și contra răgușelei. Unsoarea Inda se folosește numai extern și costă 2 cor. Șpiritul Inda se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. In rubrica aceasta a avizului sanitar în fiecare săptămână vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm cititorilor noștri. Șpiritul Inda și Unsoarea Inda le pregătește Balázsovich Sándor, farmacie la „Coroana” în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

Leon Tolstoi.

36

RĂSBOIU ȘI PAGE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

„Ah! scumpă prietenă, cât ești de fericită că nu cunoști bucuriile și necazurile acestea atât de violente; ești fericită, fiindcă necazurile sunt adeseori cele mai tari. Știu prea bine că contele Nicolae e prea tânăr pentru a-mi putea fi vre-odată alt ceva decât un prieten, dar această prietenie dulce, aceste relațiuni așa de poetice sunt o adevărată necesitate pentru sufletul meu; dar să vorbim de alt-ceva. Vestea cea mare, care ocupă Moscova, este moartea contelui Bezukhow și deschiderea succesiunii lui. Inchipueșteți că prințesele au moștenit o nimica toată, prințul Vasile absolut nimic; moștenitorul adevărat e dl Pierre care a fost recunoscut de fiul legitim al contelui Bezukhow și care e în stăpânirea uneia din cele mai mari averi din Rusia. Se povestește că prințul Vasile a jucat un rol foarte urit în toată afacerea asta și că a plecat la Petersburg cam opărit. Îți mărturisesc, că nu mă pricep prea bine în chestii de testamente. Ceeace știu e, că tânărul pe care-l cunoaștem sub simplul nume de dl Pierre, a devenit contele Bezukhow și e posesorul celei mai considerabile averi din Rusia. Imi place să observ schimbarea de ton și de maniere la mamele cari au fete de măritat, și la domnișoare de asemenea, față de acest individ care, în paranteze, mi-a părut în totdeauna un om de nimic. Cum, de doi ani de zile, cronica matrimonială din Moscova nu mi dă pace, iată

că mă numește acumă contesă Bezukhow. N'am nevoie să-ți spun cât de puțin mă sînchisesc eu de o așa combinație. Apropos, de măritis: nu de mult „mătușa tuturora”, Ana Mikhailovna, mi-a încredințat în taină că are un proiect de căsătorie pentru dta. Nu e nici mai mult nici mai puțin decât fiul prințului Vasile, Anatol, pe care tatăl său caută să-l orinduiască, însurându-l cu o persoană bogată și distinsă. Ochiul părinților au căzut pe dta. Nu știu cum ai să iei lucrurile. Cred însă de datorica mea să te previn. Se spune de el că e foarte frumos și foarte ușuratic; asta e tot ce știu despre el. Dar destulă vorbă pe ziua de azi; isprăvesc a doua filă și mama trimite să mă cheme, ea să cinăm la A-praxin. Citește cartea mistică pe care ți-o trimit și care face la noi furori. Cu toate că în această operă sunt lupte e admirabilă, ea înalță sufletul și liniștește. cruri grele de priceput de slaba minte omenească, car-Adio. Respectele mele tatălui dtale, și complimente d-soarei Bourrienne. Te îmbrățișez cum te iubesc.

Iulia.”

„P. S. Dă-mi vești despre fratele dtale și drăguța lui soție”.

Scrisoarea aceasta o transportă pe prințesa Maria într'o dulce visare; ea cugeta și zimbea și chipul ei, luminat de frumoșii săi ochi, părea transfigurat. Ridicându-se deodată de pe scaun, ea străbătu hotărâtă odaia și așezându-se la masă, lăsă peana să-i luncce pe o filă de hârtie. Iată răspunsul ei:

„Scumpă și excelentă prietenă, scrisoarea dtale din 13 mi-a priceput o mare bucurie. Așa dar, mă iubesti încă, poetica mea Iulia! Absența pe care te superi atâta, n'a exersat dar asupra dtale influența ei

obișnuită. Te plângi de absentă? Atunci ce să zic eu, lipsită de toți câți imi sunt scumpi! Ah! dacă n'am avea religia ea să ne mângăie, ce tristă ar fi viața! De ce-mi presupui o căntătură severă când imi vorbești de simpatia dtale pentru acel tinăr? In această privință nu sunt aspră decât cu mine însa-mi. Înțeleg aceste esutimente la ceialalți și dacă nu le pot aproba, ceste sentimente la ceialalți și dacă nu le pot aproba. Imi pare numai că dragostea creștinească, dragostea aproapelui, dragostea pentru dușmani, e mai merituosă, mai dulce decât sentimentele pe cari le pot inspira unei fete poetice și iubitoare ca dta, ochii frumoși ai unui tinăr. Vestea morții contelui Bezukhow ne-a ajuns înainte de scrisoarea dtale și tatăl meu a fost foarte atins. A spus că cu el a pierit penultimul reprezentant al marelui secol și că acum e rindul său, dar că va face tot posibilul ca rindul să-i vină cât mai târziu. Domnul să ne ferească de o așa groaznică nenorocire. Nu pot împărtăși ideile d-tale asupra lui Pierre pe care l-am cunoscut de copil. Mi-a părut totdeauna a vaea o inimă excelentă și asta e calitatea pe care o stimez mai mult. Cât despre moștenirea sa și rolul pe care l-a jucat prințul Vasile, e destul de trist pentru amândoi. Ah! scumpă prietenă, cuvintele divinului nostru Mântuitor: „mai curind va intra funia funia corăbii prin urechile acului decât bogatul în împărăția cerurilor” sunt grozav de adevărate! Il plâng pe prințul Vasile, îl plâng și mai mult pe d. Pierre. Așa de tinăr și copleșit de avuții, câte ispite nu va avea de îndurat! Dacă m'ar întreba cineva, ce ași dori mai mult, aș răspunde: să fiu mai săracă decât cel din urmă șetor. Mii de mulțumiri, scumpă prietenă, pentru cartea ce mi-ai trimis-o și care face la dvoastră atâtea furori.

(Va urma).

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu aranjat conform tuturor recerintelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; (băi de aier, de soare, de abur, de aier cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

In stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la Iulius Dános, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:

Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50 —
Vin de Rizling prima calitate „54 —

Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie Cor. 56 —, 60 —. Vinuri: Schiller Cor. 50 —. Vin roșu (Bikavér) 80. — și 90 — de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de imprumut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

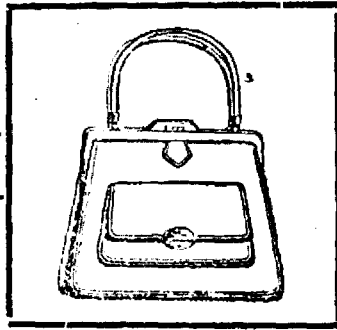
Caut un bun

Viticultor-pomolog

pricepând și grădina zarzavat la via mea lângă Ploești (România). Să fie căsătorit, fără copii și bun gospodar.

Ofer 100 coroane lunar, casă, lemne și lumină. Adresa pentru oferte: Gogu Stefanescu, Câmpina (România).

Geante moderne pentru dame
(Ridikül)

precum și portmoneuri, portofolii și portțigarete în diferite calități

dela cele mai simple până la cele mai fine, se pot cumpăra pelângă prețuri moderate și serviciu conștiințios la:

György Gergely

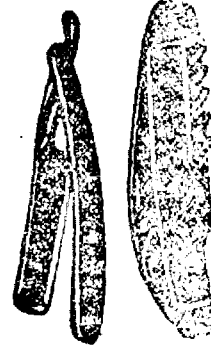
primul atelier de obiecte din piele de lux
Marosvásárhely, Piața Széchenyi-tér.

▼▼▼ **ANUNȚURII** ▼▼▼
se primesc cu prețuri moderate la administr. >Tribunel.<

Szighety Sándor

atelier de cuțite și točilărie artistică
Budapesta, VII, Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de ucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc. precum și cuțite de buzunar ș a.

Pentru barbieri se ascut două briciuri gratuit dacă trimit 12 deodată.

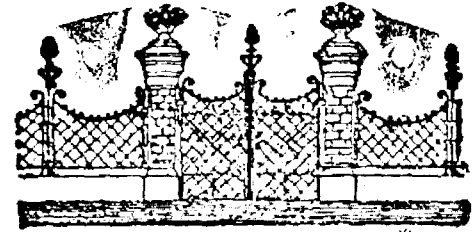
Comandele se execută prompt și conștiințios.

Klein István

Pima fabrică cu instalație electrică de împletituri de sîrmă, coarde (madrăte) de oțel pentru paturi și sâte etc.

== Szeged, Kelemen-u. 4. ==

Telefon No 242. — Fondat în anul 1840.

1 m. de sîrmă pentru gard dela 30 fileri în sus.

Fabricatele sale în privința durabilității și a execuțiunii bune, concurează cu orice fabricate de acest soi. — Serviciu conștiințios. :- Prețurile sale sunt cele mai ieftine. :- Cu prospecte și cu catalog de prețuri la dorință servește gratuit. Să fiți atenți la firmă.

Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului :: ::

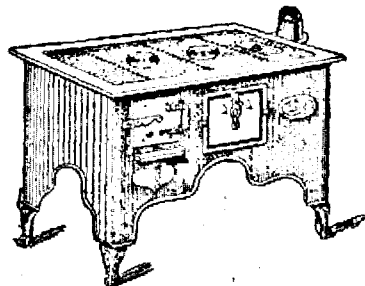
Ifj. Fazakas Ferencz

Szepsziszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

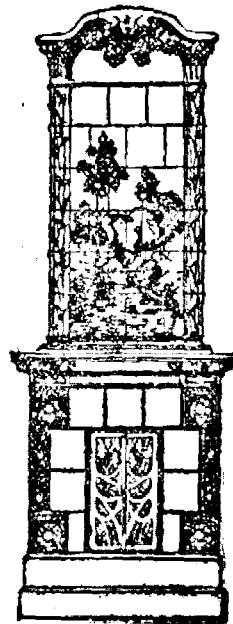
Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile (șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

Primesc și ecsecut pelângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinelor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care se referă la ziarul acesta prețurent despre prăjitoarele și căminurile sale brevetate.

Mare depozit de cuptoare.

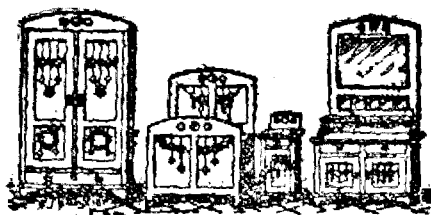
Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurînd-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

— **Nicolas Hencilă** —
măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stimă la cunoștință on. public din loc și provincie, că și-a provăzut și mărit atelierul de măsurat cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pelângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Stefan Fekesházy

Institut de văpsitorie de haine și curățătorie chimică
Bistrița, Fötér 17. Lângă Primărie.

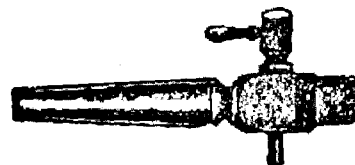
Primește: curățiri lucioase și fine, curățiri de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de branșa aceasta cu prețuri foarte ieftine.

Curățire și vopsitorie chimică

de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără ale desface; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele
Execuție promptă. Prețuri foarte moderate.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puteri de mașini în
Brașov, Strada Lungă No 27.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și popicarie precum și totfelul de picioare pentru masă, pelângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat.
— Lucrări de ornament. —

Societatea pe acții transilvăneană

Vereinsbank

se recomandă la executarea legării caselor, la canalizarea orașelor, reconstruirea latrinelor, apoi la lucrări de beton și poduri betonate, canalizări, rezervoare, apaducte, fundamente mecanice, pavarea străzilor în cement și asfalt, podini de beton și teraso.

Recomandă apoi magazinul său bogat în tuburi de cement, plăci, van de apă și de nutreț, tăbli de cement la coperirea caselor, cementarea criptelor ș. a.

Vânzare de Cement-Portland. Lucrări după proiecte.

BIROUL:

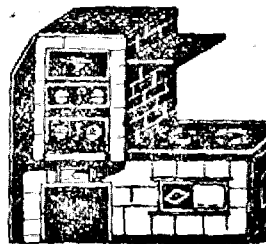
»Societatea pe acții transilvăneană Vereinsbank«
Sibiiu, Fleischergasse Nr. 17. și Saggasse Nr. 27.

CARL GÜRTLER

lăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIIU Str. Elisabeta 26

se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales
LA ZIDIRI NOI.

Lucrări ornamentice, precum peatră grilaj, grilaj la morminte și galerii, se pregătesc conform gustului în modul cel mai succes.
Paratonere și montarea lor. Instalațiuni de apaducte, closete, baie, introducerea electrică executate cu măiestrie.
Reparaturi se primesc. Mare magazin de căminuri perpetue în diferite mărimi.

Carl Gürtler junior.

Edificare ieftină!

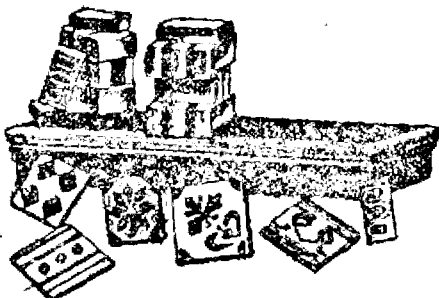
Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu e brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului, ori alte materii.

Primește totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș faciment, învăitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuială, cement Portland, gips, var stins ș. a. — *Prețuri curente trimis gratuit.*

Iosif Simics

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pietre.

Nr. telefonului:
246.

(Casa proprie)
LUGOȘ,
Str. Buziaș 37.

Specialitățile cosmetice ale lui

Dr. Odor Béla, farmacist

se află în farmacia »Steaua de aur«

Aiud — Nagyenyed, Fötér, (cott. Alba inferioară).

Cremă de Aiud pentru folos de noapte. Mijloc ireproșabil pentru albirea și moierea pielii; nu conține nici un ingredient dăunător de mercuriu. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Cremă de Aiud pentru folos — peste zi; deosemena moaie pelea, nu i unsuroasă și păstrează foarte bine pudra. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Lichid pentru moierea și albirea mâinilor dă pielii un alb de culoarea marmorului. O sticlă 1 cor. 10 fil.

Săpun din cremă de Aiud cu miros admirabil cu 1 cor. 20 fil.

Pudră de Aiud în trei culori. O cutie 1 cor. 20 fil.

Petroform pentru spălarea părului oprește căderea părului și formarea mătreței, întărește pielea și ajută la creșterea părului. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Spirit de plante din Ardeal.

Făcut din frunzele și rădăcinile buruienilor de leao, dă părului un lustru frumos, și-l face moale. Prețul unei sticle 1 coroană 70 filer.

Bay-Rum Samphoo pentru cultivarea părului și a pielii. O sticlă 2 cor.

Praf Sampoo pentru spălarea părului și ținerea curată a pielii, mai ales la femei. Un pachet 25 fil. 10 pachete 2 cor.

Hair-Reneiver (lapte pentru regenerarea părului) părul cărunț își recapătă culoarea originală. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Apă aromatică pentru gură și păstrarea și curățirea dinților. O sticlă 70 filer.

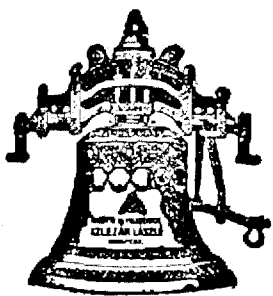
Apa de gură Formosan pentru desinficierea gurei și a dinților. O sticlă 1 coroană 80 filer.

Praf pentru dinți Hydrosan mijloc de mâna întâl pentru albirea dinților și desinficierea gurei. O cutie 1 coroană 20 filer.

Picături pentru dinți veritabile americane
O sticlă 60 filer.

Lichid de brad (Espirt de Bois) pentru parfumarea camerilor și desinficierea apartamentelor boinavilor. O sticlă 1 cor. 30 fil. Tub pentru împărăștiarea acestuia 50 fil.

Fabrică de clopote

Distinsă la expoziția universală din Paris.

Szlezák László

fabrică p. turnat clopote, accesorii de turnuri și stativele lor
Budapesta, Frangepán-u. 77.
(Casa proprie. Lângă stațiunea tramv. electric).

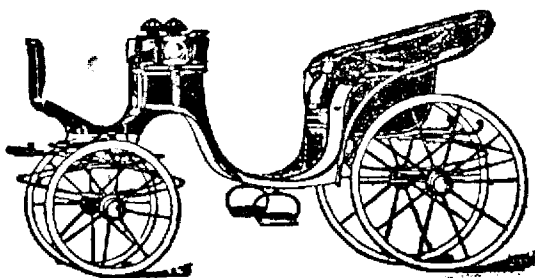
Se recomandă pentru executarea oricărui lucrări din acest ram, ca turnarea de clopote noi și vechi, pelângă garanție de mai mulți ani, cu coroană de fier invenția mea. Pregătesc statine drepte și plecate pentru clopote.

Preliminare se trimite la cerere gratis și franco. — La dorință merge și în provincie pe speșele proprii. Execuție solidă.

Urmașul lui Francisc Mirko ADOLF LOGOFET

Timișoara-Josefin, Str. Fröbel No 16.

Primește spre efectuare totfelul de lucrări de fabricări de căruțe pelângă serviciu culant și execuție promptă.

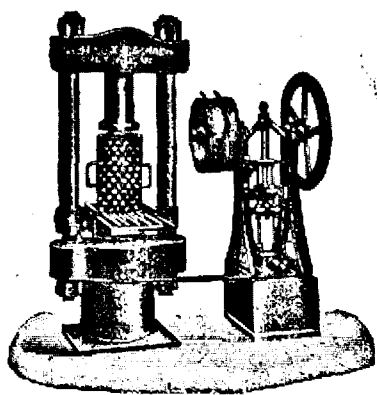

Mai departe execută tot-felul de lucrări de șelar, lustritor, faur și rotar etc. pelângă prețurile cele mai ieftine.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mânate cu apă.

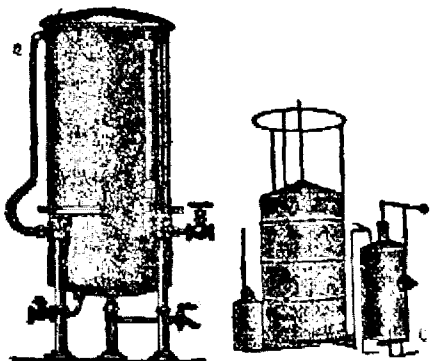
Plue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melițat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Schuster Hans, hărăgar Szászváros, Korház-utcza.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea.

Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi etc. Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit. — Primește montarea și repararea fântanelor artificiale pe lângă prețuri moderate. Comandele se execută prompt.

Damele cari voiesc să fie svelte, încerce corsetele mele

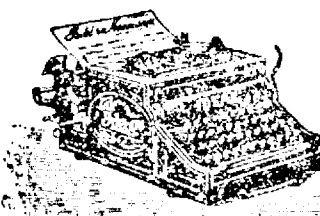
„Neuester Schnitt”

necesare la costumele »Princes« și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi se fac în acuratețe.

Gustav Zimmermann
SIBIU,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

Mașini de scris

IDEAL și ERICA.

GRAMOFONE

Mașini de cusut VERITAS.

(fabricație proprie) și cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la mecanicul:

George Barthelmie, Brașov, Weisz Mihály-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier mecanic din Ardeal. Atelier p. reparat mașini speciale de scris, de orice sistem de asemenea aparate mecanice fine etc. Școală de scris cu mașina.

Numai e lipsă

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al piaptănelui. Fiecare econom poate comanda pe o carte postală pe seama familiei

Mașina de tăiat părul Solingen

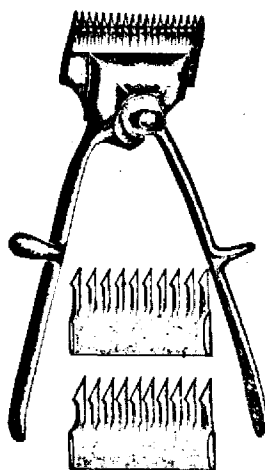
pregătită din cel mai bun oțel.

Foarfecile mașinilor noastre nichelate sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și astfel să și expediază, alăturându-se la o mașină și un piaptăn de tăiat de 5 și 10^m un feder în rezervă, și olei de uns.

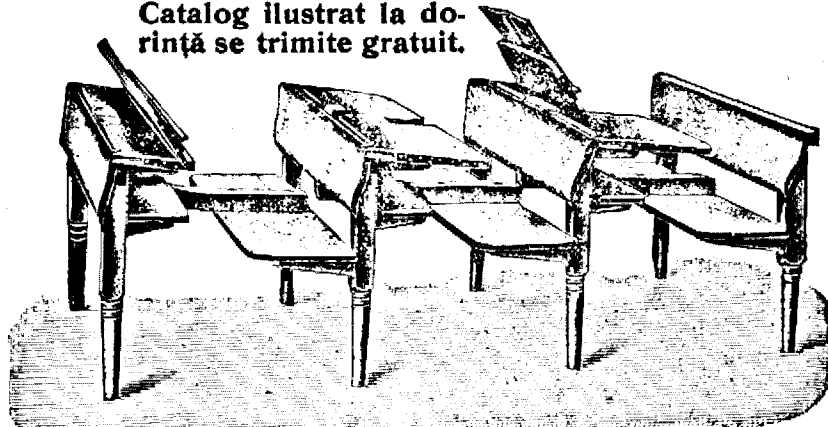
Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițându-se banii înainte.

Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți se trimite franco (poșta plătită).

Frații LENGYEL Testvérek
magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Feivel Lipót utódai
Budapest, IX., Ipar-utca No 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

MARGARIN

culoarea gălbenușului de ou, sub examinarea autorităților, culoare gălbue, aromat, cu gust bun.

Cel mai bun unt per Kg. 1.80 cor.

se trimite franco în toate localitățile postale din Austro-Ungaria, în cutii à 2 și 4½ Kg. Netto, împachetare gratuită. Plătire în 14 zile după primirea mărfii. În caz că calitativ nu corespunde cerinței îl primim îndărăt în timp de 14 zile dela preluarea expediției.

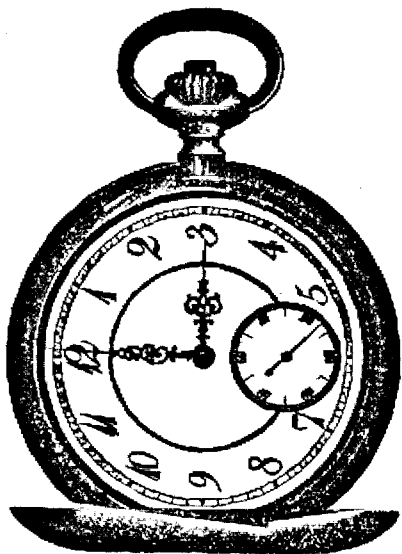
Căutăm vânzători în orice oraș ori sat cari sunt aplicați să transpoarte untul în familii pentru ceace capătă rabat ori plată separată.

Spre probare se trimite o cantitate înainte.

Bodenbach, în Bohemia.

MOHR & CO., G. m. b. H.

Fabrică de margarin gălbui.

Cele mai bune
orologie
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaeriale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în
întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai acela vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Haine bărbătești și femeiești,
întregi sau desfăcute, draperii
și perdele de dantelă, haine de
piele, odăjdii, acop. de altare le-

curăță și văpsește

mai bine și mai ieftin dnul

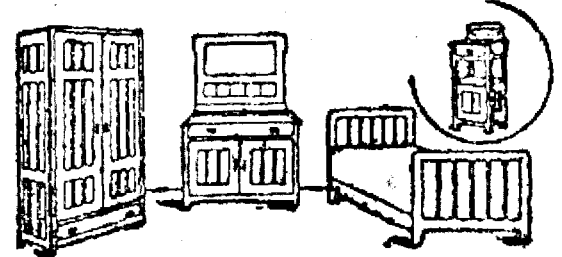
Fintzler Ferencz,
vopsitor și spălător chimic în
Nagyvárad, Bazárépület,

în latura dinspre teatru. În vecini cu cia-
sornicarul Kepes.

— Rog să se țină seamă la firmă. —

PÁLSÁNDOR

timplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (casa 1) (Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât
noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri,
aranjamente complete pentru școale, biserici,
locuințe, biurouri etc. din material bun și
uscat după model sau din combinație proprie. și
Prețuri convenabile, serviciu conlant se garant.
— Telefon pentru oraș și comitat nr. 629. —

Telefon 66-82

FISCHER TESTVÉREK

■ Instruitori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Koszoru-utca No. 27.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dula-
puri și apărătoare pentru uși. Primim exe-
cuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest
ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a
geamurilor de biserici, dormitoare, sufragerii,
saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele atât din loc cât și din provincie
se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

Vilhelm Connerth

NAGYSZEBEN—HERMANSTADT, Elisabethgasse 53.

Fabrică după diferite
sisteme:

bănci de școală

conform celor mai
moderne cerințe igie-
nice, pregătește apoi

bănci și scaune pentru biserici; table de școală; rame
pentru hărți; rame pentru desemn și dulapuri pentru
școală. Catalog ilustrat la dorință trimite gratuit și franco.

Biroul special de antreprisă pentru instalați sanitare a inginerului

PONTET SÁNDOR

Maros-Vásárhely str. Eötvös
Nr. 4. ≡

No telefonului 242.

Proiectează și primește:

instalări de apaducte, canalisări ca-
lorifere centrale, ventilatoare și
mașini cu apă, gaz și spirit.